

Saulėta, dieną 60°š naktį 40
Saulė teka 6:47, leidžiasi 6:33

VOL. LV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Trečiadienis, spalio-October 2 d., 1974 m.

Kaina 15c

232

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

PRASIDĖJO WATERGATE SLĖPIMO TEISMAS

PORTUGALIJOS PREMJEERAS ŽADA PRAVESTI LAISVUS RINKIMUS

LISABONA. — Pasitraukus prezidentui Antonio de Spino-la Portugalijos prezidentu tapo gen. Francisco da Costa Gama, tačiau tikroji valdžia, stebėtoju manymu, atsidūrė kairių pažiūrų premjero Vasco dos Santos Goncalves rankose. Spino-la bandė su-laikyti Portugalijos slinkimą į komunistų glėbį. Jaunųjų karinės chuntos karininkų tarpe esą komunistai veda akciją prieš vyresnio laipsnio kariškius, nes jie padarė karjerą dar diktatūros laikais. To spaudimo priverstas Spino-la dar prieš pasitraukdamas pašalino iš septynių asmenų "Tautinio Išganymo Chuntos" tris savo rėmė-jus: gen. Carlos Galva de Melo, gen. Jaime Silveiro Marques iš armijos ir aviacijos gen. Manuel Diogo Neto.

Portugalijos premjeras Gon-calves pažadėjo antradienio kal-boje siekti laisvų demokratinų rinkimų ateinančių pavasarį. Ge-nerolo Spinos pasitraukimas nesutrukdys rinkimų. Portu-galija laikysis toliau visu įspa-reigojimų užsienio valstybėms, nenutraukus ryšių su Nato valstybėmis ir leis veikti Amerikos bazėms, pažadėjo Goncalves.

Spino-la nusivylęs ir įvykiais kolonijose. Jis planavo atsi-klausti kolonijų gyventojų, ko-kios politinės ateities jie norė-tų, tačiau vyriausybė tiesiog pa-dovanojo politinę galią Frelimo sukilėliams Mozambikoje ir Gi-nėjoje. Spino-la nepatiko ir por-tugalų spaudos bei radijo pro-paganda prieš visus, kurie nėra komunistai ar socialistai. Pro-paganda kitus kolonijų fašistais ir kaltino juos norint sugrąžinti buvusią diktatūrą.

Pasitraukęs Spino-la aiškiai pasakė savo paskutinėje kalboje, kad jis bijo komunistinės dik-tatūros, ragindamas piliečius "pasitikėti slapto balsavimu", kuris esąs didelis demokratinis ginklas visų piliečių, pasisakan-čių už laisvę ir tvarką, rankose.

Aviacijos linija Tokijo-Pekinas

TOKIJO. — Japonija ir Kini-ja pradėjo reguliarią oro susi-siekimo liniją tarp Tokijo ir Pe-kino. Pirmieji japonų ir kinų lėktuvai atskrido į vieni kitų aerodromus. Ši tiesioginė linija labai sutrumpins amerikiečių ke-liones iš Amerikos į Pekiną. Iki šiol amerikiečiai turėdavo skris-ti į Hong Kongą, iš ten, perėję sieną, važiuoti traukiniu į Kan-toną, o iš ten patikti vietinį lėk-tuvą į Pekiną.

Pagal naują sutartį Kinija ateityje galės skristi iš Tokijo į Kanadą ir Ameriką, o Japonija turės teisę skristi lėktuvais iš Pekino į Pakistaną ir Viduriniuo-sius Rytus. Kinija su Amerika dar neturi aviacijos susitarimo, todėl į Ameriką jos lėktuvai dar neskraidys.

Sutartis yra palankesnė Kini-jai. Japonija dėl šios sutarties neteko aviacijos ryšių su Tauti-ne Kinija ir turėjo daug nuosto-lių.

Prezidentas pats atsakys į klausimus

WASHINGTON. — Prezi-dentas Fordas pranešė Atstovų Rūmų teisinio komiteto krimi-nalinio teisingumo pakomitečiui, kad jis asmeniškai atvyks į ap-klausinėjimą per 10 dienų. Pa-komitetis nusiuntė prezidentui raštą su penkiais klausimais apie prezidento paskelbtą kaltių do-vanojimą buv. prezidentui Ni-xonui. Buvo tikėtasi, kad pre-

IŠ VISO PASAULIO

NEW YORKAS. — Sekreto-rius Kissingeris, pasikalbėjęs su Graikijos ir Turkijos užsienio reikalų ministeriais, paskelbė per valstybės departamento kal-bėtoją Robertą Andersoną, kad Kipro salos klausime padaryta šiočia tokia pažanga. Kissinge-ris spalio 8 d. skris vėl į Vidu-rinuosius Rytus: Egiptą, Siriją, Jordaną ir Izraelį ieškoti nau-jo kelio tolimesnėms deryboms, kurios vėsty į tvirtą ir pastovią taiką. Vėliau spalio mėnesį Kis-singeris skris į Maskvą ir trum-pai sustos Bengalijoje, Indijoje ir Pakistane.

MASKVŲA. — Pasaulio šach-matų kandidatų Karpovo ir Kor-čovo varžybose Karpovas jau turi dvi pergalės. Septinta par-tija buvo atidėta po 44ėjimų. Keturių partijų baigėsi lygio-mis.

NICOSIA. — Graikų ir turkų vadai Kipre susitarė vėl pradėti belaisvių pasikeitimą. Iš 5,000 belaisvių abi pusės jau pa-leido apie 2,000.

BUENOS AIRES. — Antiko-munistinė Santarvė Argentinoje paskelbė mirties sprendimą ge-nerolui Carlos Sosa Molina, buvusiam katalikų vyskupui, kuris pasitraukė iš bažnyčios ir vedė, Jeronimo Podesta, ir unijų vei-kėjui Armando Cabo. Jiems pa-tariama išvažiuoti iš Argentinos. Niekas neprisipažino nužudęs buvusį Čilės kairiųjų valdžios generolą Carlos Prats. Galimas daiktas, kad jį su žmona nužudė Čilės agentai.

LONDONAS. — Istorinis Lon-dono Covent Garden vaisių ir daržovių turgus, pradėjęs veikti 1661 metais, šį mėnesį bus per-keltas į Nine Elms vietovę prie Temzės upės.

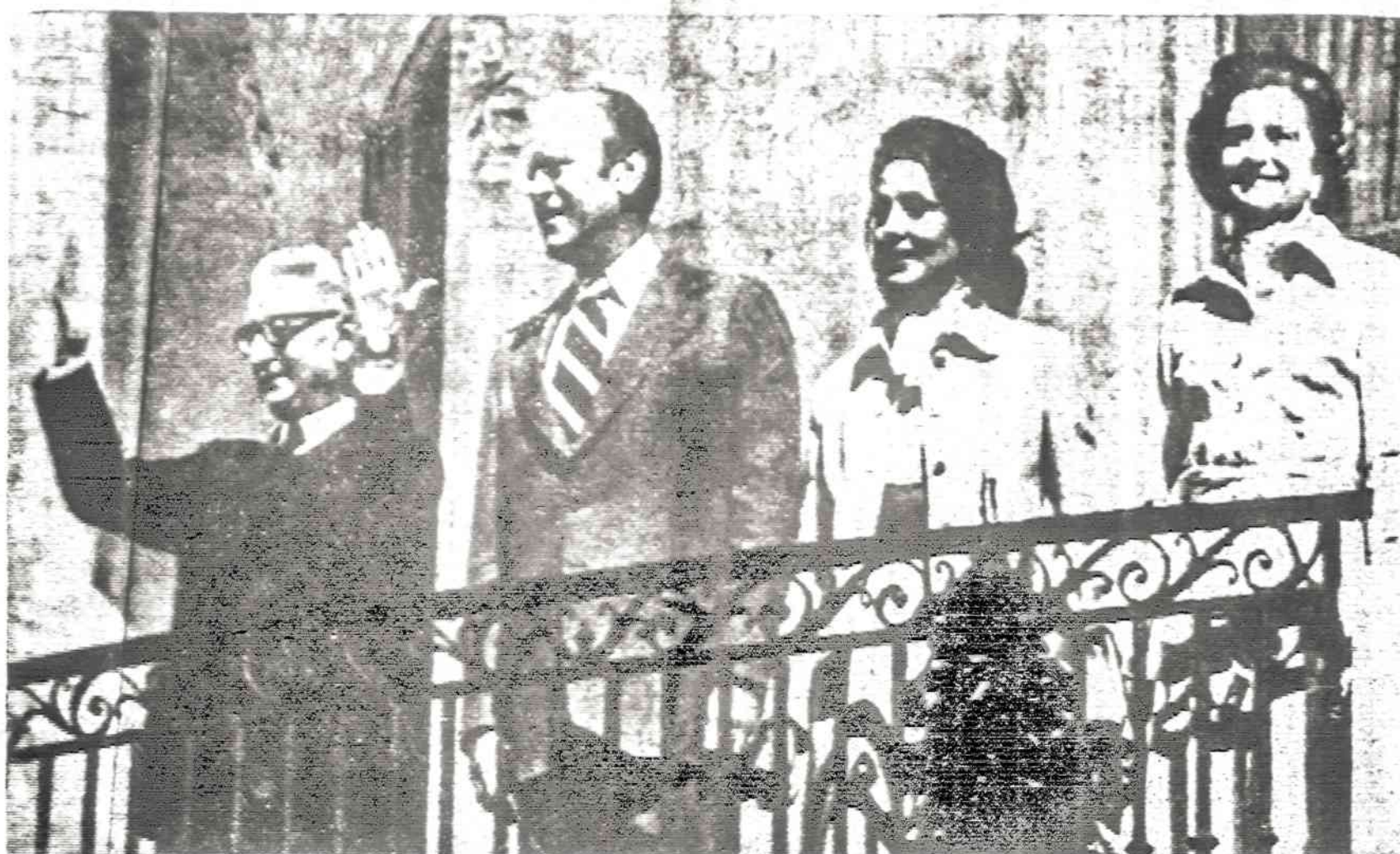
NICOSIA. — Tūkstančiai graikų Kipre demonstravo reikalau-dami, kad pasiūlytu Turkijos kariuomenė ir kad būtų į valdžią sugrąžintas arkivyskupas Makarios.

NEW YORKAS. — Virš 2,000 ukrainiečių sekmadienį demons-travo New Yorke, reikalaudami Laisvos Ukrainos ir rusų perse-kiojimų prieš ukrainų intelektual-us sustabdymo.

WASHINGTON. — Darbo unijų federacijos politinis komi-tetas skelbia planus, kaip atei-nančiuose rinkimuose demokra-tai galėtų laimėti 40 naujų na-rių kongrese.

Prezidentas raštu į tuos klausimus atsakys, tačiau jis pareiškė no-rą pats nuvykti į komiteto įstai-gą.

Praeityje joks prezidentas, iš-skyrus Washingtoną ir Lin-kolną, nebuvo kongreso apkla-ušinėjimuose, kol jie buvo prezi-dentai.

Italijos prezidentas Giovanni Leone su žmona lankėsi Baltuose Rūmuose. Čia jis matomas rūmų balkone, kairė. Toliau stovi prezidentas Fordas, ponja Leone ir prezidento Fordo žmona Betty

KINIJOS REŽIMO 25 M. SUKAKTIS

PEKINAS. — Kinija vakar šventė komunistinio režimo 25 metų sukaktį. Išvakarėse Didžiojoje Liaudies salėje įvyko priėmimas, kuriame dalyvavo virš 4,000 svečių. Jie sukėlė 50 sekun-džių trukusias ovacijas, kai į salę įžengė, kitų partijos ir vyriausybės vadų priešakyje, premjeras Chou En Lai, 76 metų, kuris kelis mėnesius gydėsi ligoninėje po širdies smūgio. Svečiai pasigedo partijos "pirmininko" Mao Tse Tungo, kuris banketuose ir pa-raduose nedalyvauja nuo 1971 m. gegužės 1 d.

Sukakties proga Kinijos spau-damą pabrėžia 25 metų laimėjimus. Įvykę dideli pasikeitimai, kuriuo-se senoji Kinija, atsilikusi ir skurdi, atsistojo ant kelio į sotų ir laimingą gyvenimą. Užsienio stebėtojai, pripažindami tokių oficialių pasigymimų reikalingu-mą šitokioms progoms, rašo, kad Kinija, kiek jos leidžiama pamatyti, tikrai stipriau laikosi už kitas dideles Azijos valsty-bes, kaip Indija ar Bengalija. Šių metų žemės ūkio derlius Ki-nijoje belaisvų rekordinis, neturėta gamtos nelaimių ar didesnių su-kretimų.

Didžiausias Kinijos rūpestis esąs jos vadų senėjimas. Per penkeris metus buvo išaiškinti du samokslai prieš Mao Tse Tun-gą, jau 80 m. amžiaus, Vienam vadovavo Liu Shao Chi, buvęs valstybės prezidentas, o kitam — gynybos ministeris Lin Piao, ku-ris buvo numatytas Mao įpėdi-niu.

Kinijos partijos laikraštis, ap-dono Covent Garden vaisių ir daržovių turgus, pradėjęs veikti 1661 metais, šį mėnesį bus per-keltas į Nine Elms vietovę prie Temzės upės.

NICOSIA. — Tūkstančiai graikų Kipre demonstravo reikalau-dami, kad pasiūlytu Turkijos kariuomenė ir kad būtų į valdžią sugrąžintas arkivyskupas Makarios.

NEW YORKAS. — Virš 2,000 ukrainiečių sekmadienį demons-travo New Yorke, reikalaudami Laisvos Ukrainos ir rusų perse-kiojimų prieš ukrainų intelektual-us sustabdymo.

WASHINGTON. — Darbo unijų federacijos politinis komi-tetas skelbia planus, kaip atei-nančiuose rinkimuose demokra-tai galėtų laimėti 40 naujų na-rių kongrese.

Prezidentas raštu į tuos klausimus atsakys, tačiau jis pareiškė no-rą pats nuvykti į komiteto įstai-gą.

Praeityje joks prezidentas, iš-skyrus Washingtoną ir Lin-kolną, nebuvo kongreso apkla-ušinėjimuose, kol jie buvo prezi-dentai.

Valdžios krizė Turkijoje

ANKARA. — Turkijos prem-jeras Bulent Ecevit pranešė pre-zidentui Koruturkui, kad jis ne-gali sudaryti naujos vyriausybės. Ecevitą suardė buvusių koaliciją ir pasitraukė iš prem-ro vietos, bet prezidentas prašė jo sudaryti kitą vyriausybę. Po dviejų savaitų bandymų, vy-riausybės sudaryti nepavyko, nes dešiniojo sparno partijos atsi-sako dėtis į koaliciją, žinodamas, kad už kelių mėnesių bus nauji rinkimai.

Prezidentas Koruturkas pavė-dė vyriausybę sudaryti Suley-manui Demireliui, teisingumo partijos vadui, kuris premjeru jau buvo nuo 1965 iki 1971 metų. Demirelio partija parlamente tu-ri 149 atstovus iš 450 atstovų. Ecevit partija turi 185 atsto-vus. Ecevitą po Turkijos žygio Kipro saloje yra gyventojų tar-pe populiarus ir siekia naujų rinkimų, kuriuose tikisi laimėti parlamente dar daugiau atsto-vų, o gal net tiesioginę daugumą.

WASHINGTON. — Sekma-dienį prezidentas tarėsi su Bra-zilijos užsienio reikalų ministe-riu. Pasitarime dalyvavo ir sek-retorius Kissingeris.

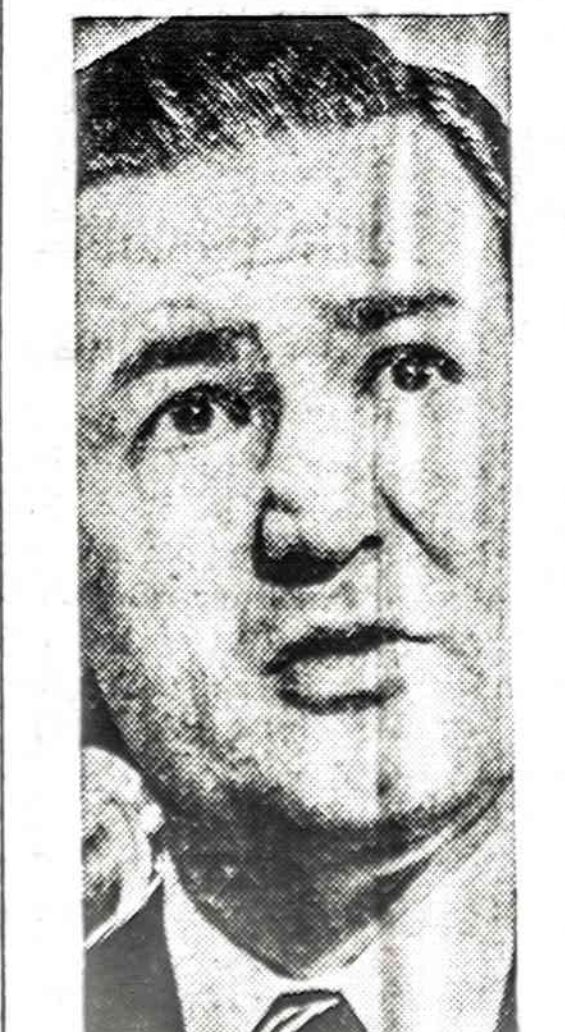
CATANIA. — Sicilijoje pra-dėjo veikti Etnos ugniakalnis, versdamas akmenis ir dūmus į orą. Lavos kol kas dar nesima-to.

Whitlam apeliavo į Ameriką ir Sovietų Sąjungą laikytis di-džiausio nuosaikumo tarpusavio santykiuose, nes abi šalys ga-linčios lengvai viena kitą su-naikinti ir tuo pačiu sunaikinti "mus visus". Jis toliau kvietė budriau prižiūrėti, kad pasaulyje nepasklistų atominiai ginklai.

Australijos žaliavos ir gamtos turtais bus prieinami visiems, pa-žadėjo Whitlam. Vartotojai gaus pastovų tiekiamą, teisingomis kainomis. Jis žadėjo Australijos kareivius Jungtinių Tautų tai-kos kariuomenę.

Baltijos valstybių emigrantai New Yorke suruošė antradienį demonstracijas prieš Whitlam ir jo politiką, svarbiausia, prieš sovietų okupacijos Baltijos valstybėse pripažinimą.

ŽENEVA. — Šveicarijoje la-bai anksti iškrito net šešios pė-dos sniego, kokio nebuvo jau 40 metų. Sniegas izoliavo kaimus, atkirto kelius.

Buvusio prezidento Nixono kalbų ra-šytojas Patrick Buchanan ieško naujo darbo, nes prezidentas Fordas turi savo kalbų rašytojus.

AUKŠTIEJI VALDŽIOS PAREIGŪNAI PASODINTI KALTINAMŲJŲ SUOLE

WASHINGTON. — Vakaraš Washingtonė prasidėjo Water-gate teismas, kuriame teisėjas John Sirica svarstys buvusių aukš-tų valstybės pareigūnų bylas. Kaltinamųjų tarpe yra buvęs valstybės prokuroras, vėliau prezidento per rinkimų komiteto pirmi-ninkas, John Michell, buvęs Baltųjų Rūmų vyriausias vidaus rei-kalų patarėjas John Erlichman, buvęs Baltųjų Rūmų štabo vir-šininkas H. Haldeman, buvęs prokuroro padėjėjas ir komiteto per-rinkti prezidentą politinis koordinatorius Robert Mardian ir to komiteto teisinis patarėjas Kenneth Parkinson. Teisėjas leido šeštojo kaltinamo Gordon Strachan bylą svarstyti atskirai, vė-liau, nes jam teisingumo departamento buvo pažadėtas imunitetas už jo liudijimą senato Watergate komitete.

Grasina vetuoti paramos įstatymą

WASHINGTON. — Prezi-dentas Fordas pagrasino kongre-sui vetuoti naują užsienio para-mos įstatymą. Pirmadienį se-natas 57 balsais prieš 20 nutarė pridėti prie įstatymo papildymą, kuris nutrauktų karinę paramą Turkijai. Papildymas galėtų pa-liesti ir Izraelį, jei jis pradėtų karą prieš arabus.

Senato demokratų vadas sen. Mansfield ragino atmesti šį pa-pildymą, nes jis trukdytų Kisi-singerio vedamas dėl Kipro de-rybas. Papildymo autorius sen. Eagletonas įtikinėjo, kad papil-dymo suvaržymai liečia tik val-s tybes, kurios puola kitas. Tos šalys, kurios Amerikos ginklais naudoja gynybai, nebūtų palies-tos. Kilo klausimas, kas bus tas teisėjas, kuris nustatys, kada įstatymas sulaužomas, nes ka-ro veiksmų pradžioje sunku nu-statyti, kas iššovė pirmą šūvį.

Sen. Church pasiūlė sustab-dyti Amerikos paramą toms ša-lims, kurios nesumažins naftos kainų. Tas siūlymas atmestas 46-33 balsais, nes paaiškėjo, kad iš žibala gaminančių valstybių tik Indonezija gauna Amerikos paramą, o arabų šalys ar Iranas paramos negauna.

Australų premjeras Jungtinėse Tautose

NEW YORKAS. — Australi-jos premjeras Gough Whitlam pasakė kalbą Jungtinėse Tau-tose, įspėdamas vengti bet ko-kio karų dėl žaliavų ar maisto šaltinių, nes nėra tokio karo, ku-rio laimėtojas gautų daugiau re-zursų, negu jis tokiam kare iš-eikvotų.

Whitlam apeliavo į Ameriką ir Sovietų Sąjungą laikytis di-džiausio nuosaikumo tarpusavio santykiuose, nes abi šalys ga-linčios lengvai viena kitą su-naikinti ir tuo pačiu sunaikinti "mus visus". Jis toliau kvietė budriau prižiūrėti, kad pasaulyje nepasklistų atominiai ginklai.

Australijos žaliavos ir gamtos turtais bus prieinami visiems, pa-žadėjo Whitlam. Vartotojai gaus pastovų tiekiamą, teisingomis kainomis. Jis žadėjo Australijos kareivius Jungtinių Tautų tai-kos kariuomenę.

Baltijos valstybių emigrantai New Yorke suruošė antradienį demonstracijas prieš Whitlam ir jo politiką, svarbiausia, prieš sovietų okupacijos Baltijos valstybėse pripažinimą.

ŽENEVA. — Šveicarijoje la-bai anksti iškrito net šešios pė-dos sniego, kokio nebuvo jau 40 metų. Sniegas izoliavo kaimus, atkirto kelius.

Šioje byloje galėjo būti tei-siamas ir Richardas Nixonas, bu-vęs prezidentas, jei nebūtų ga-vęs kaltių atleidimo iš presiden-to Fordo. Nixonas turėjo būti šioje byloje liudininku, tačiau gydytojas Lengren pareiškė, kad jis serga ir negali nei ilgai sto-vėti, n ei sėdėti ar keliauti vie-ną ar tris mėnesius.

Šioje byloje bus atidengtos juostelės įvairių Baltųjų Rūmų pasikalbėjimų, viso 32 juostelės, kurių visuomenė iki šiol negirdė-jo. Teisėjas Sirica pradėjo su-daryti 12 asmenų priekiusiųju komisiją iš 170 kandidatų. Šeši bus parinkti atsarginiai.

Byla turės, be kaltinamųjų, ir kitus garsius Nixono adminis-tracijos žmones, kurie pakviesti liudininkais. Jų tarpe yra buvęs Baltųjų Rūmų teisinis patarėjas John Dean, kuris bus pristaty-tas iš kalėjimo. Bus pakviesti Jeb Magruder, Herbert Kalm-bach ir kt.

Vyriausias kaltintojas šioje byloje yra James Neal iš Nash-ville, kuris kaltino ir pasodino į kalėjimą buv. tymsterių unijos vadą James Hoffą. Kiekvienas kaltinamasis turi mažiausiai po du advokatus. Kaltinamieji kal-tinami trukdymo teisingumo vykdymui, melavimu ir šamokslu trukdyti teisingumui.

Iš Kalifornijos pranešama, kad Haldemano draugai renka aukas jo gynybai. Gynėjai ir kal-tintojai turės būti labai apsu-krūs ir atsargūs, nes šioje byloje daug gali nulemti techniškos klaidos, kurių laukia gynėjai, kad galėtų reikalauoti bylos pa-naikinimo. Jau keliamas klau-simas, ar įmanoma Washingtonė sudaryti jurį, kurios nariai ne-būtų paveikti prieš teisiamą bu-vusio bylos garsinimo. Byla, tei-sininkų nuomone, gali užsitęsti penkis mėnesius ar ilgiau.

Bylos metu gali atsirasti ko-vų tarp atskirų kaltinamųjų, ku-rie bandys kaltę suversti vie-ni kitiems. Kiti bandys kaltę su-versti buvusiam prezidentui Ni-xonui, kuris negali būti teisiamas.

WASHINGTON. — Vienas čekietis kariuomenės dezerty-ras pasidavė karinės prievolės įstaigai, tačiau atsisakė vykdy-ti prezidento amnestijos sąlygas. Amerikos Civilinių Laisvių Uni-ja žada tokiems dezertyrams vi-są advokatų pagalbą ir ragina neklausyti amnestijos sąlygų ir nedirbti nurodytose tarnybose. Amnestija Vietnamo karo de-zertyrams turinti būti be sąlygų, nes tas karas buvo nelegalus.

OTTAWA. — Kanados parla-mento atidaryme vyriausybė pa-skelbė planus kovai su infliacija, pasiūlė pagerinti susisiekimo tinklą ir pažadėjo sustiprinti Ka-nados pramonės nepriklausomu-mą nuo svetimų valstybių inte-resų.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOSYLIUS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

NUO METAI

NR. 34 (473)

V. s. Petro Jurgėlos "Lietuviškoji Skautija"

JAU SPAUSTUVĖJE

750 psl. iliustruotas veikalas išeis kitais metais

Ilgai ruošta v. s. Petro Jurgėlos knyga Lietuviškoji Skautija rugsėjo pradžioje atiduota spaustuvėn rinkti New Yorke. Paskutinįją rankraščio redakciją peržiūrėjo LSS Tarybos Pirmios įgalotinis v. s. A. Samušis.

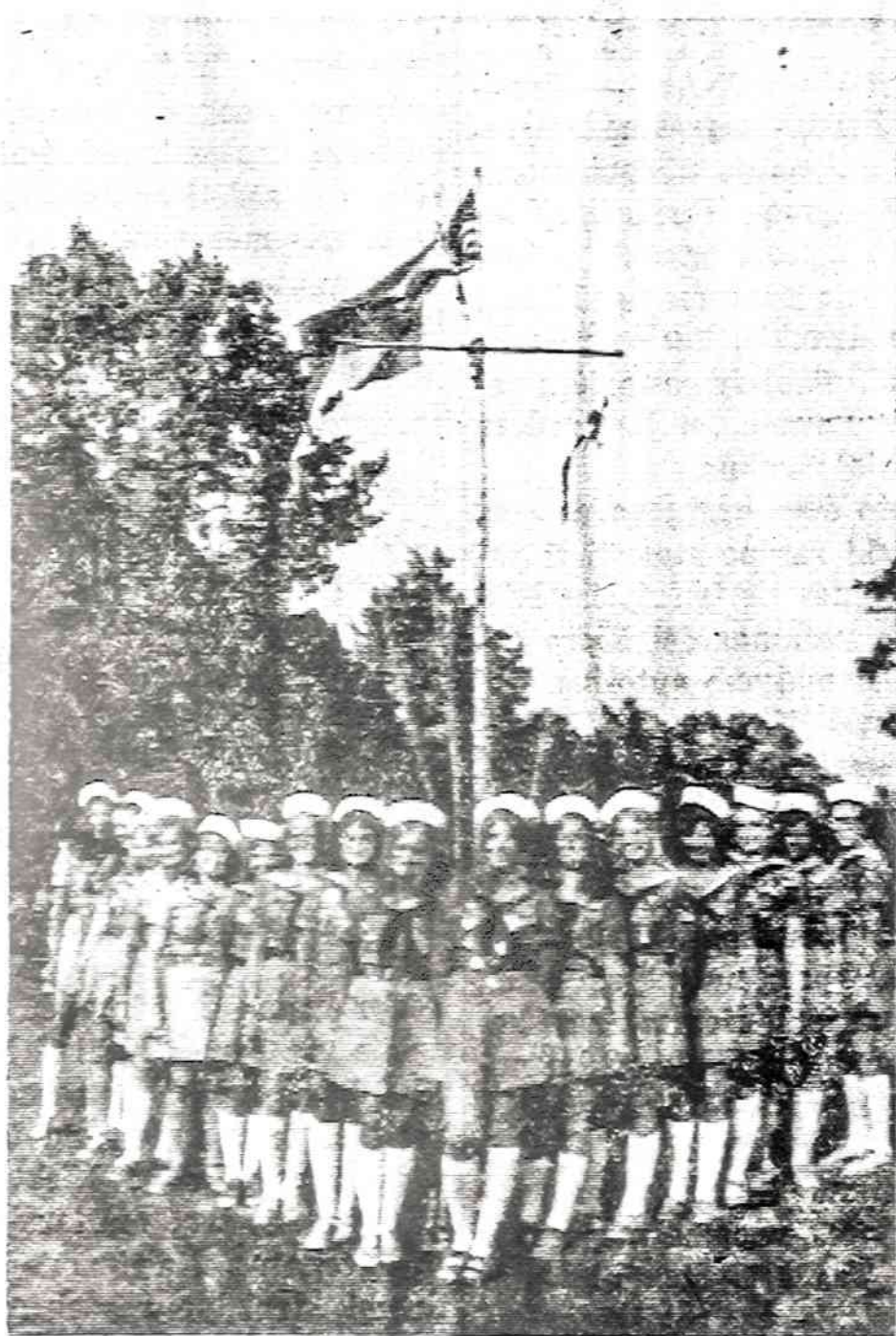
Visą rankraštį surinkus ir baigus atitinkamas iliustracijas, knyga bus spausdinama.

Iš viso knyga bus apie 750 psl. ir turės apie 200 iliustracijų.

Tikimasi, kad knygos spausdinimo darbai bus baigti ligi pavasario, ir tada knygą galės gauti

iš anksto ją užsisakę prenumeratoriai.

Nors pradinėms spausdinimo išlaidoms knygos prenumeratos ir aukų būdu jau lėšų surinkta, tačiau jų nepakanka knygai išleisti. Todėl Vajaus Komitetas dar prašo pagalbos: surinkti dar knygos prenumeratų ir įvairiais prisidėjimais sukaupti pinigų knygai greičiau išleisti. Inf.

SIEMETINĖJE CHICAGOS NERIJOS JŪRŲ SKAUCIŲ TUNTO NIDOS STOVYKLOJE

Išsiriškiavusios stovyklos vadovės su viršininke v. v. R. Kazėnaitė. Br. Juodelio nuotr.

JŪRISKAI KALBANT, DVI SAVAITES GREITAI NUPLAUKĖ

Chicagos Nerijos tunto Nidos stovykloje Rake

"Jūrų skautės esam, Rake stovyklaujam. Šaukė mus bučiuoja, Nidoj viešpataujame!" (Stovyklos daina)

...Per smėlio kopas lekia Baltijos vėjai ir švilpia, įsisupei begrižtančių žvejų valčių bures. Švelniai siūbuoja Kuršių marios, ir bangos nuplauna smėlyje paliktas plačiaragio briedžio pėdas. Laivų prielaukoje, greta katerių, supasi aukštastiebės jachtos, o nuo kopų kalno atklydęs ilgasparnis sklandytuvą mutošta dangaus mėlynėje... — Nidos stovykla rikiuojasi vėliavų nuleidimui! — skamba komendantės švilpukas.

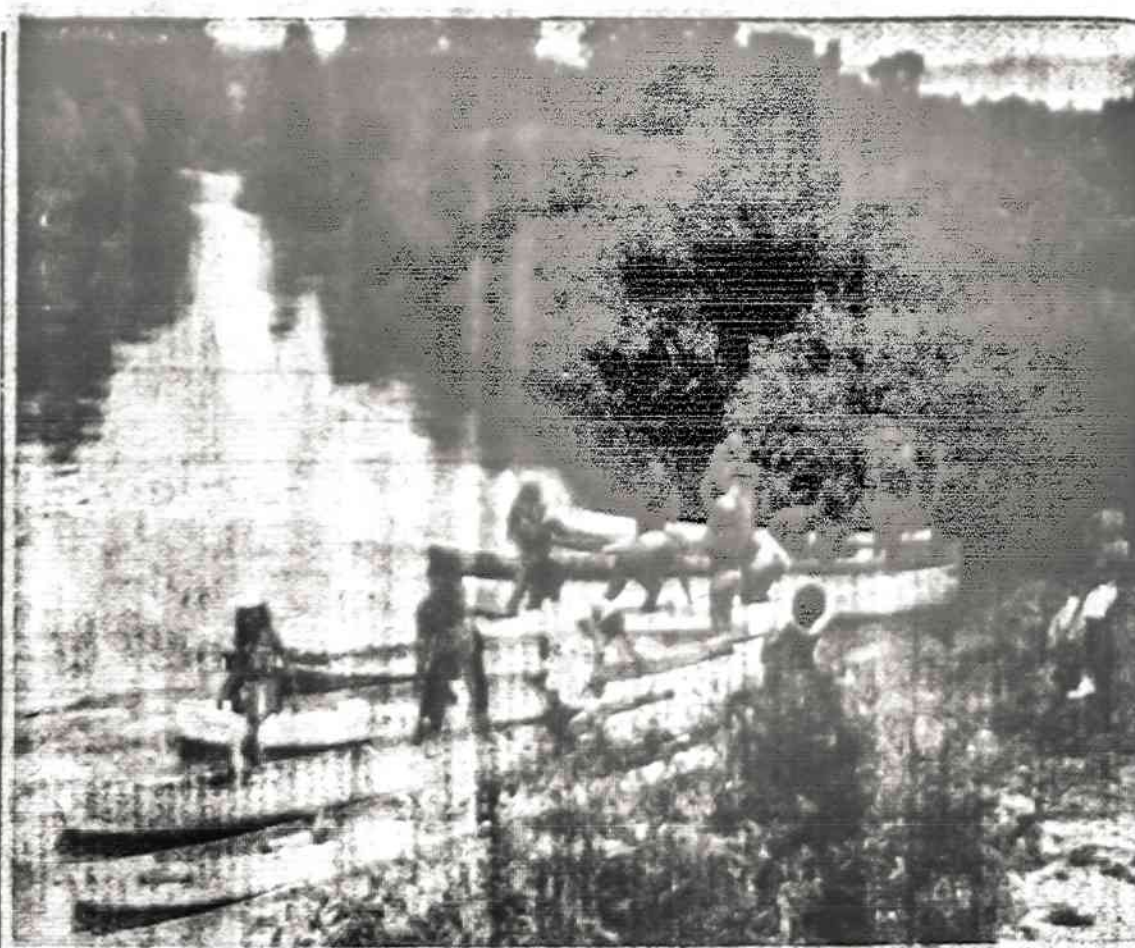
Nan akyse nutrūksta per daug metų išnešiotas gražiosios Nidos mirazas.

Lyg smėlio kopos, čia pūpo pilkos jūrų skautių palapinės. Ant iškilusio aukšto jachtos stiebo stovyklos laivo denyje supasi JAV vėliava, Lietuvos trispalvė ir du vimpilai.

11 MYLIŲ ŽYGĮ IŠEINA

"Ažuolyno" skautų vienetas šių metų jubilajinėje Lituanicos tunto stovykloje Rake. Br. Juodelio nuotr.

NERIJOS JŪRŲ SKAUTES IR LITUANICOS JŪRŲ SKAUTAI IŠKYLOJE

Pierre Marquette upė.

Br. Juodelio nuotr.

SUKLUPĖS TIES KRANTU

Jasiulevičiui, Šidlauskui, Garmui, Niemcinavičiui, Robertui Mandekai, Kristupui ir Hubertui Pamataičiams, Zenonui Stasiuliui...

Sudie — aš Jums tariau,
Suklupęs ties vandens krantu...
Palaidojom mes Jus taip netikėtai,
Sausą vasarą anuo metu.
Ir aš su ašaromis akyse Jums linkiu:
Išsėkitės tenai ramybės,
Nes to norėjo Dievas...
Jūs nenumirėte širdyje mano.
O ne!
Jūs tik anksčiau iškeliaavote
Tenai, kur mes nuėisime visi.
Mes darome čia, ką galime daryti.
Pasimeldėme...
Prašydami, kad Viešpats Jums suteiktų
Amžinąją šviesą
Gražiausioj karalystėj iš visų...
Palaidojome mes Jus su liūdesiu giliu,
Bet neužkasėm į žemę Jūsų skambių vardų —
Jie amžinai mumyse pasiliks.

J. v. s. Myk. Manomaitis,
Jūros Dieną Šventaragio
stovykloje, 1974

tėl "Nidos Lašeliai" ir gėrėjomės pačių jaunų sesių sukurta stovyklos daina.

Sesės Jonės kūryba buvo labai vykus.

— Ar čia lituanistinės mokyklos ar čia sueigų nuopelnas? — klausiamai žiūrėjo brolis Česlovas.

— Aš manau, kad abiejų. Gal daugiausia mamos.

— Sese komendantė, prašau leisti pasilikti ant denio! — skambėjo raportai, ir 50 sesių rikiavosi laivo denyje.

Jaunųjų sesių štabas tikrai buvo gausus, kai jos išsiriškiavo prieš laivo denį. Greta viršininkės pavaduotojos v. v. D. Maciukevičiūtės, rikiavosi komendantė v. v. J. Klikauskaitė, pionierijos vadovė v. v. M. Kupciukevičiūtė, lauzavėdė v. v. R. Jovarauskaitė, v. v. R. Karaliūnaitė, v. v. Violeta Ščerbaite meno vadovė M. Bružaitė, iškylių vadovės: Neringa Peseckaitė ir K. Kavoliūtė, instruktorė v. v. Daina Rudaitienė, madyklės sargai: A. Nakutytė ir Rita Dičiūtė ir vyresnės sesės ps. V. Račiūnienė, ir gintarė G. Markevičienė su broliu Nakučiu tvarkė stovyklos ūkinius reikalus. Vimpilų nuleidime nebuvo tūntininkės ps. Aldonos Jovarauskienės, stovyklavusios pirmąją savaitę.

Nebebuvo ir sesės ps. R. Dičiūnės, dar tamsų šeštadienio rytą pravedusios ant "Vėtros" gintarių įžodį.

— Naujas gintarės į vandenį. Tiesiai nuo liepto! — šaukė sesytės sekmadienį, baigiant Jūros Dieną.

— Vakar jau išmaudėt nuo "Vėtros", — aiškinosi naujos gintarės Rita Dičiūtė, Virginija Markevičiūtė, Danutė Bružaitė ir Rasa Domarkaitė.

— Į vandenį! Dar kartą! — visas būrys uniformuotų sesių nuo liepto suvirto į ežerą.

Mintis į laivo denį vėl grąžino sesė komendantė:

— Vėliavas mažuoju saliotu gerbk!

Vėliavoms ir vimpilams nuslinkus žemyn, aiškėjo kodėl sesė Ramunė nemažai laiko praleido valgykloje, prie zirziančio elektrinio piuklelio, medžiui pavirstantį į mažas žuvėdras, gėles, burlaivius.

Dėkodama štabo sesėms, pradėjo sesė Ramunė, — ir visiems bei visoms, kurios padėjo šią stovyklą praveisti aš noriu įteikti po suvenyrą.

ŠVENTARAGYJE NUO ATLANTO PAKRAŠČIŲ

stovyklavo 350

Siais metais Atlanto rajonas savo stovyklą pavadino Šventaragio vardu, ir ji įvyko BSA stovyklavietėje Lake of Isles, North Stonington, Conn.; laikas rugpjūčio 24—rugsėjo 2.

Stovyklavo arti 350 skautų ir skautių iš įvairių rajono vietovių.

Stovyklai vadovavo v. s. A. Samušis; kapelionas — Sesių dviasios vadovas kun. P. Baltakis, OFM; skautų pastovyklės viršininkas j. v. s. M. Manomaitis, skautių pastovyklės viršininkė ps. Reg. Petrušienė; ždininkas s. A. Glodas, komendantas ps. Valančiūnas; ūkio vadovas R. Didžbalis, vyr. virėjas p. H. Bourdette; gailėtingoji sesuo Ir. Jalinskienė; vandens apsauga rūpinosi V. Rauba; stovyklų būdėjimą tvarkė j. s. G. Čepas; raštinės vedėja M. Kvedarienė; laikraštėlį "Šventaragio Krivulė" administravo Alg. Čes-

Be eilės sesių, gražūs padėkos suvenyrai buvo įteikti dvi savaitės stovyklai skaniai maista gaminiams mamoms: P. Jasiukevičiūnei, P. Bilitavičiūnei ir broliams v. v. R. Vidžiūnui, broliui Nakučiui, s. R. Račiūnui, j. v. s. Br. Juodeliui ir kitiems.

— Sesės, bėgam ruoštis lauko pasirodymui! — šaukė visad besisypsanti sesė Violeta.

Paskutiniam lauzų gerai pasirošk! — priminė sesė meno vadovė.

O jergutėliau! Šiandien jau bendras paskutinis visų stovyklų lauzas!

Dvi savaitės nuplaukė, lyg greitai upės srovė su laivelio apvirtimais, su naktiniais puolimais, vakariniais pasimatymais, visokių papuošimų ir vartų darymais, daugybė lauzų ir lietuviškų dainų.

Dienos Nidos stovykloje visų atsiminimuose paliko Susikauptimo lauzą prie ežero su šv. mišiomis. Tada nuo liepto į bangas paleistas plaukstant su lauzeliu, dingęs ežero tamsoje, tikrai nuplaukė iki Lietuvos krantų ir ten nunešė visų mintis.

— Na, ir gabios tos sesės jūreivės, — gyrė jūrų skautės brolis detroitieškis, po pasirodymo lauzė.

— Sesės visur gabios, — priitariau ir aš, prisimindamas jų pavyzdingas gretas paraduose, skambias lietuviškas dainas lauzuose, linksmus veidus visuose darbuose bei žaidimuose.

Dienos Nidos stovykloje sėkmingai ugdė mūsų jaunąją kartą, brolis Br.

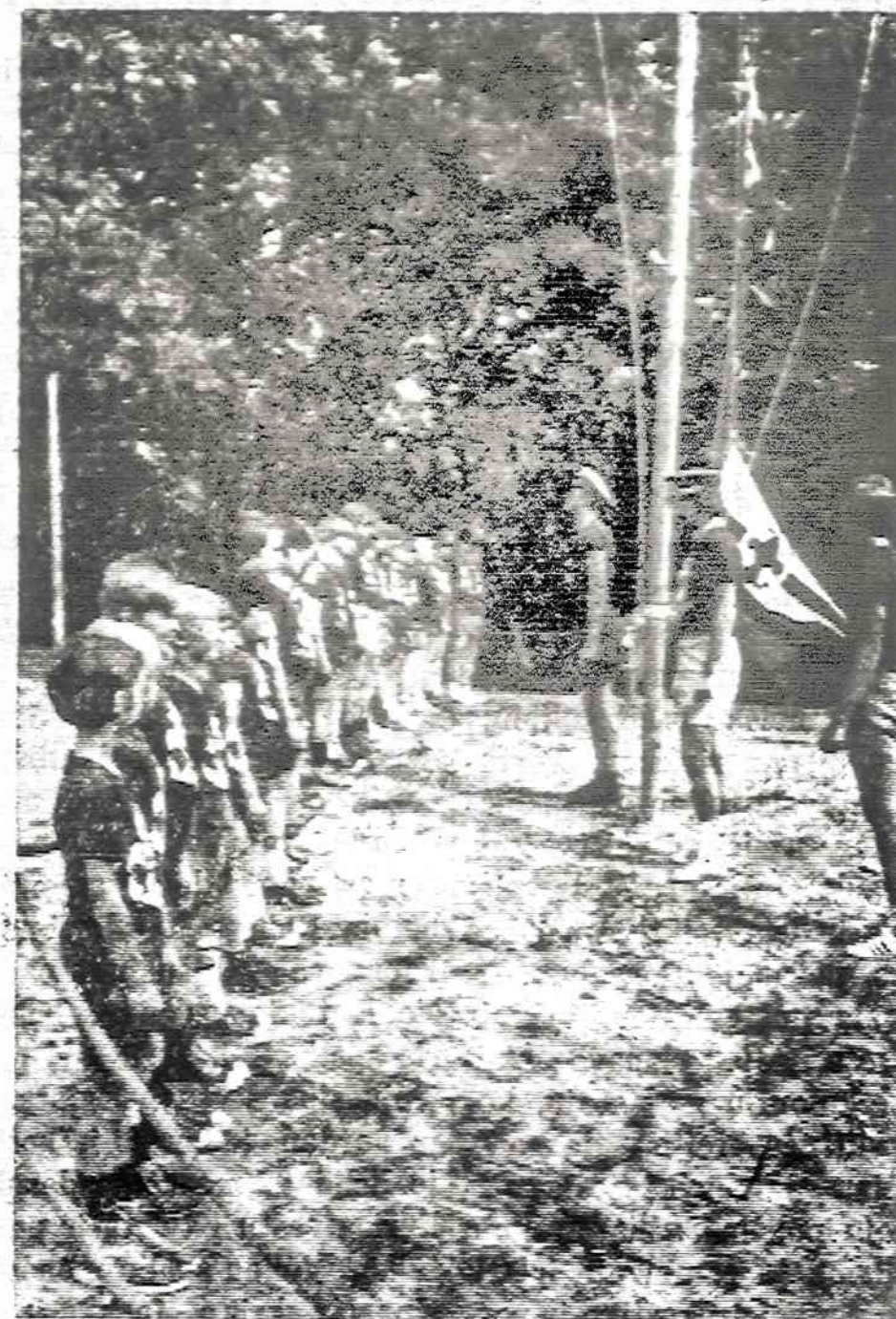
navičius ir A. Spakauskas; sporto vadovas Pr. Gyildys.

Stovykla aplankė daug svečių — tėvų, rėmėjų ir sk. vadovų-vadovių. Tarp jų — v. s. P. Jurgėla, v. s. P. Molis, s. R. Molienė, v. s. Č. Kiliulis, s. L. Kiliulienė, v. s. kun. V. Čukuras, v. s. kun. J. Vaišnora, MIC, s. R. Jakubauskas, s. A. Bobelis, s. V. Nenortas ir k.

Stovyklavo LSS Tarybos Pirmininkas v. s. A. Saulaitis, Sesių Vyr. Skautininkė v. s. L. Milukienė (su šeima), Rajono Vadas s. B. Aleksandravičius, kelias dienas s. A. Bobelis ir k.

Stovykla buvo tvarkinga, rami, rūpestingai paruošta programa sėkmingai išeita. Visų nuobalta gera ir skautiška.

Stovykla buvo tvarkinga, rami, rūpestingai paruošta programa sėkmingai išeita. Visų nuobalta gera ir skautiška.

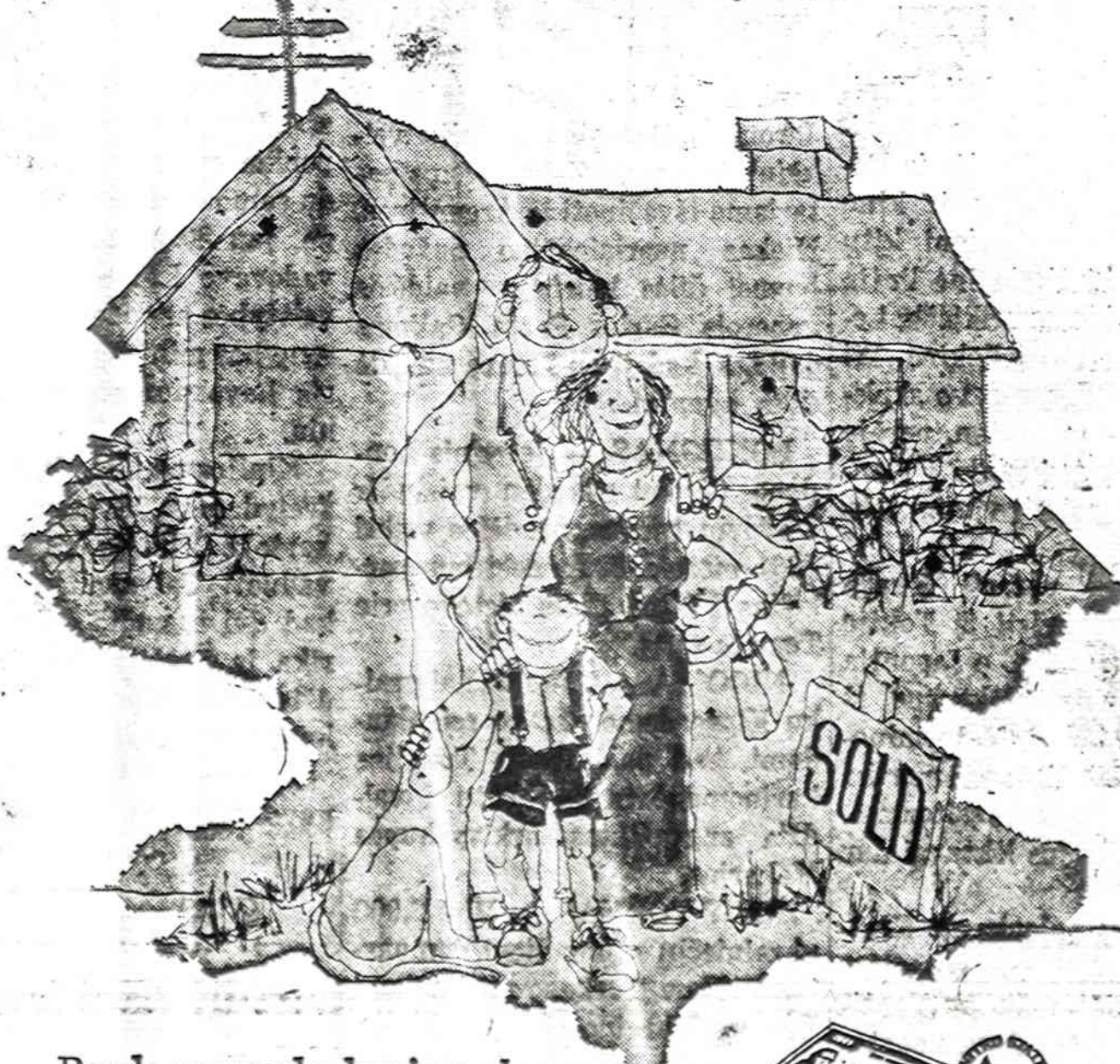

PASKUTINYSIS VIMPILO NULEIDIMAS

Chicagos jūrų skautų Bangpučio stovykloje su viršininku v. v. P. Vidžiūnu, komendantu V. Jozaičiu ir adjutantu M. Naru.

Br. Juodelio nuotr.

Bonds are for saving up for a down payment on a house.

Bonds can make buying a house a lot easier. Just sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Every payday, an amount you specify is automatically set aside from your check and used to buy U.S. Savings Bonds. Before you know it, you'll have a nest egg big enough to buy a little nest of your own. U.S. Savings Bonds. A good blueprint for a house of your own.

Take stock in America. Buy U.S. Savings Bonds

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

ANGELŲ SARGŲ ŠVENTĖ

Buvusiai nepriklausomos Lietuvos policijai prisiminti

Tvarka ir teisingumas — valstybės pagrindas.
— Nepriklausomos Lietuvos policijos šūkis.

1918 metais atsikūrusios nepriklausomos Lietuvos svarbiuosius valstybės įvykius — šį kartą spalio 2 dieną policijos atkūrimą — minime jau 56-ą kartą. Jokia valstybė, — be tvarkos, rimties ir piliečių asmenų, teisių bei turto apsaugos organo — policijos egzistuoti negali. Išsilaisvindami iš svetimųjų priešpaudos ir atkurdami savo nepriklausomą valstybę, lietuviai pirmučiausia rūpinosi suorganizuoti savo policiją (pradžioje vadinta milicijos vardu), kurios pirmieji instruktoriai ir vadai buvo iš caro kariuomenės grįžę lietuviai karininkai. Nuo 1924-ųjų metų pradžios milicija oficialiai pavadinta Policija, kurios metinė šventė įsteigta ir pradėta švęsti 1921 metais spalio mėnesio 2-ąją — Angelų Sargų dieną.

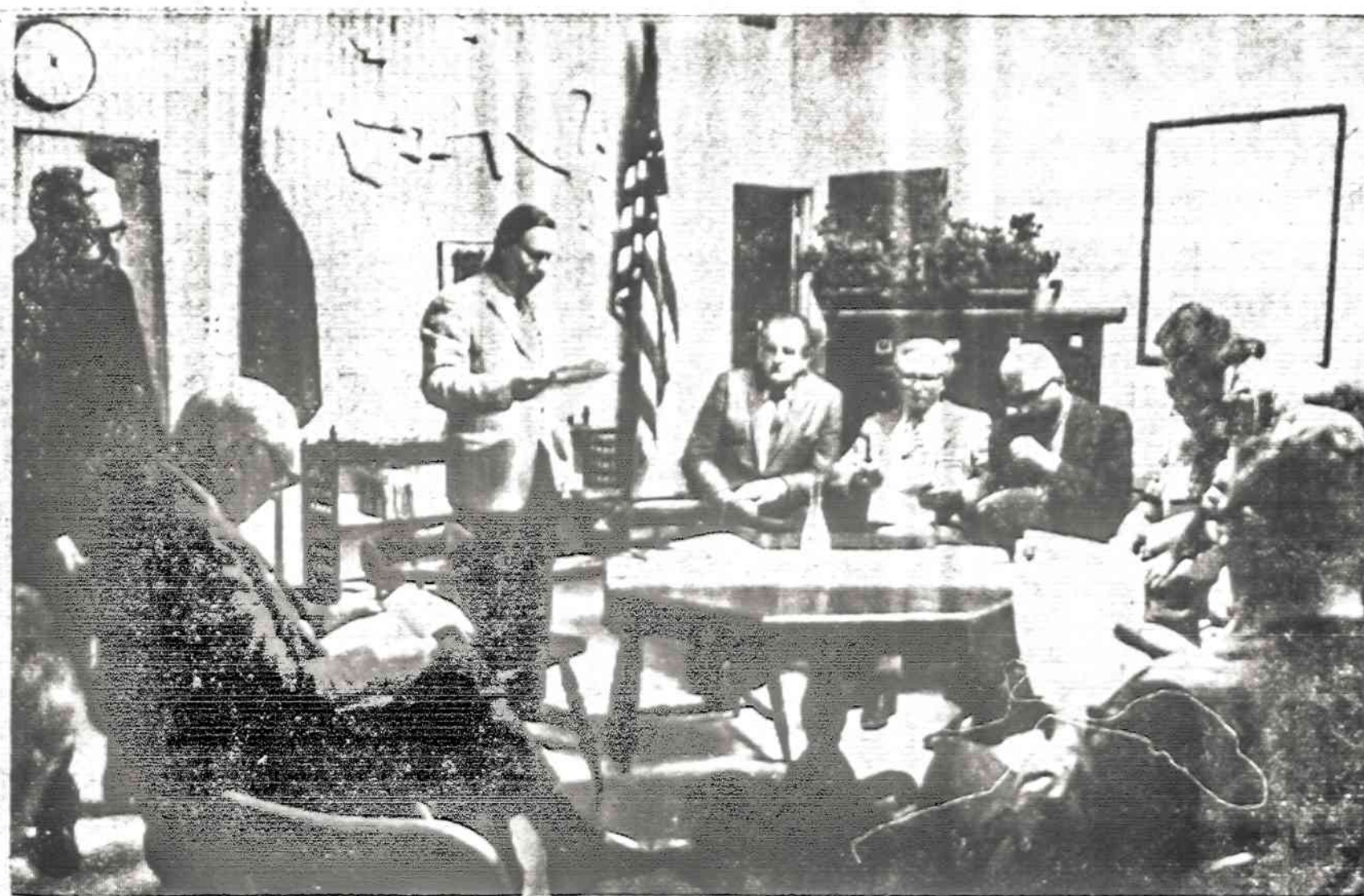
Nepriklausomajam Lietuvoj Angelų Sargų šventė buvo bažnytinė šventė ir daugelyje parapijų būdavo iškilmingai švenčiama.

Iškilmingai, su įvairia programa į šventę ir visų rūšių policija iki 1939 metų įskaitytinai. Visuose apskrčiuose, ypač laikinoje sostinėje tą dieną iš viso krašto suvažiuodavo rinktiniai policijos vyrai, papraduoti ir pasirodyti piliečiams. Džiugu ir įdomu būdavo stebėti darnias, gražiai uniformuotų policijos tarnautojų eiles, pamaldų iš katedros, rikiuotėje, dūdų orkestrui maršus grojant, Laisvės Aleja žygiuojančias Ažuolyną, kur būdavo vykdoma šventės programa.

Nemaža kas domisi kodėl Lietuvos policija savo metinei šventei buvo pasirinkusi ne kurią nors kitą kalendorinę datą, bet Angelų Sargų dieną? — Tikriausia todėl, jog policijos ir angelų funkcijos yra identiškos. Pavz.: šventoje Istorijoje pasakyta, jog senovėje angelai ištrėmė iš Rojus nusižengusius Adomą ir Ievą. Ten pat matome liepsnų kalavijų ginkluotą Ange-

lą besangojančį Rojus vartus, kad ištrėmtieji slapta nesugrįžtų. Dievo įsakymu angelai išvadė Egipto naujagimius, angelas per dykumą lydėjo Tobiją, saugojo Juditą, parūpino maisto lūpų urvan įmestam Danieliui, Makabiejui padėjo kare nugalėti priešus, išvadant jų net 20,000. Angelai, kaip ir policija, be prietaravimų vykdė visus savo viršininko įsakymus.

Lietuvos policija buvo auklėjama ir tvarkoma karinės drausmės pagrindais. Pavz.: Vienoje policijos nuovadoje eilinių policininkų tarnavo tos nuovados viršininko tėvas. Pirmą Velykų dieną viršininkas užėjęs nuovadon užuodė ten dežuravusį savo tėvą kiek išgėrusį. Kadangi policijos tarnautojams įsigėrusiems buvo draudžiama viešai rodytis, ypač vykdyti tarnybines pareigas, tai viršininkas dežuruojantį tuojau uždarė daboklėn. Per išdaužtą daboklės durys lašėsi, įkalintasis ašarodamas prašėsi, maldavo viršininką: — „Petriuk, sūneli, aš tave ant rankų išnešiojau, užauginau, išmoksinau, o tu mane seną, pirmą Velykų dieną, kaip kokį vagį, įkalinai... Aš tavęs ašarodamas aš tik vieną buratę išgėriau, aš negirtas... Išleisk, Petriuk...“

Dr. Kazys Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, besirušdamas Amerikos Lietuvių Kongresui ir metinei organizacijos konferencijai, aiškina lietuvių spaudos atstovams vadovybės atliktus darbus kongresui ruošti. Informacinis pasitarimas vyko Amerikos Lietuvių Tarybos centre.

Nuotrauka Vaclovo Noreikos

Chicago LSK veiklos metmenys (2)

MŪSŲ SPAUDOS KULTŪROS REIKALU

P. STRAVINSKAS

I. — Mūsų spaudos kultūra nėra reikiamo lygio.

1) Mūsų laikraščiai stokoja rimtų mūsų viešojo gyvenimo klausimų nagrinėjimų, teisingos viešojo gyvenimo įvykių informacijos (gerų reportažų, korespondencijų), teisingos viešosios opinijos formavimo ir pan.

2) Kaikurie jų vengia ginčų,

negabiai „kombinuotų“ plagiatų, nemaža tuščios bravūros, nesiderinančios su drausmėje auklėtų policijos pareigūnų etika bei paprastu taktu. O tikėtosios ir lauktosios autentiškos istorinės, dar niekur kitur nespausdintos medžiagos joje, kaip ir nėra. Trumpai tariant (ir nusiimančių kaip knygos rašomos žmonių nuomone) — tai geras pavyzdys, kaip nereikėjo knygos rašyti. Kas dėl to kaltas, ne mano reikalas čia nagrinėti. Dėrįstu tik pareikšti savo nuomonę — gaila tam veikalui išleisti išmokėtų kelių tūkstančių dolerių.

kaip tokių, netgi aiškina, kad ginčai, kaip tokie, yra blogis. Todėl daug mūsų spaudoje paskelbtų klaidingų, visuomenę dezorientuojančių, net ir jų demoralizuojančių minčių, visokių neigiamų idėjų lieka spaudoje nepanagrinėtų, neužginčytų, dėl to jos plinta, klaidina kitus, net ir smukdo mūsų žmonių moralę.

3) Nežiūrint tai, kad mūsų viešajame gyvenime esama daug blogio (pvz., braunasi į mūsų gyvenimą blogi papročiai, smunka mūsų jaunosios kartos moralė, vyksta nutaumo procesas, plinta visokios „bendradarbiavimo“ idėjos), mūsų spauda per mažą kreipia, o dažnai ir visai nekreipia į tai dėmesio.

4) Mūsų spaudos skaitytojai, kartais net ir jos bendradarbiai nesusigauja spaudos tiksluose ir uždaviniuose. Pvz., jie nežino, ar nenori žinoti tai, kad spauda turi kovoti su blogiu, kur jis bebūtų; kad turi kelti jį aiškėn, jam priešta-

rauti, jį pasmerkti ir sustabdyti, jei galima, jo plitimą. Todėl mūsų spauda dažniausia būna pasyvi kovoje su blogiu neatlieka savo uždavinių kovoje su juo.

II. — Dėl to Chicago Lietuvių Spaudos Klubas ir užsibrėžė kelti mūsų spaudos kultūrą, (1) organizuojant spaudos bendradarbius, (2) kovojant su blogiu jo aiškinimu ir spaudoje kėlimu, kaip pasakytą Klubu metmenų 2 d., p. b., (3) aiškinant mūsų spaudoje besireiškiantį blogį (neigiamas idėjas ir pan.) ir keliant jį viešumon, kaip pasakytą Klubu veiklos metmenų 2 d. p. „c“, (4) aiškinant spaudos tikslus, uždavinius ir spaudoje pasireiškiančių negerovių pašalinimo būdus bei priemones, kaip pasakytą veiklos metmenų 2 d. p. „d“.

III. — Ar šiam Spaudos Klubui jo užsibrėžtas darbas pasiseks, parodysi ateitis. Bet yra pagrindo tikėti, kad jis pasiseks, nes mūsų chigagiečių susidomėjimas įsisteigusių Spaudos Klubu ir jo darbu yra tikrai didelis. Iš „Naujienose“ pateikto Chicago LSK pirmojo visuotinio susirinkimo aprašymo gavę kiek informacinių žinių apie šį klubą, daug skaitytojų prašo duoti dar ir daugiau žinių apie jį, o kiti valdybą prašo tuojau pat priimti juos į Klubą nariais, net ir sumoka nario mokesčių iš anksto.

Sekančiame spaudos gabale paryškinsiu Klubu tikslus ir uždavinius kovoje su okupantu, o paskutiniame, ketvirtame, bandysiu parodyti Klubu idėjinius pagrindus, kuriais reikėjo šią mūsų spaudos organizaciją įsteigti, nežiūrint tai, kad turime Lietuvių Žurnalistų Sąjungą.

give...
so more will liveHEART
FUNDSAVINGS
TODAY'S SUCCESS STORY

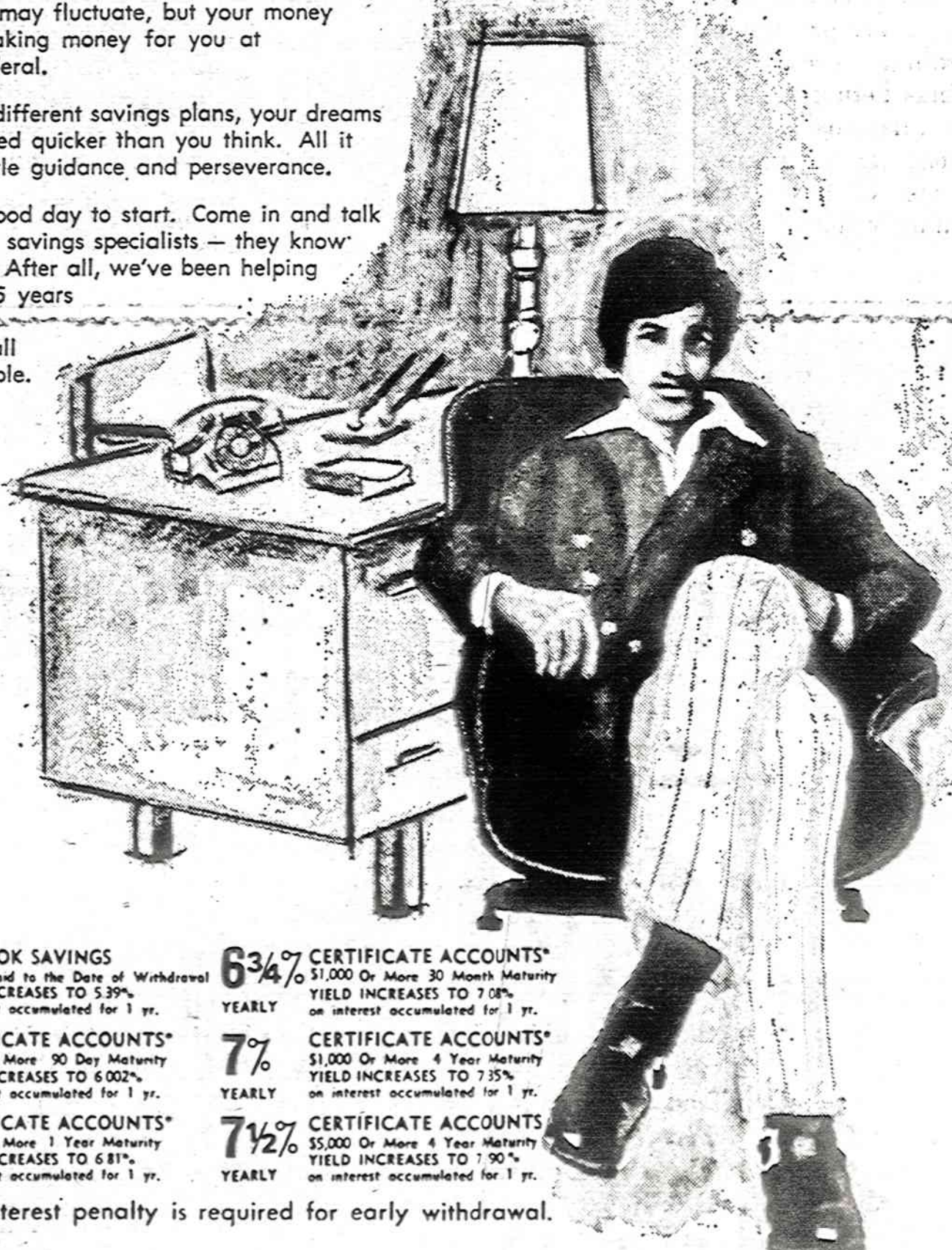
Prices climb higher, stocks fluctuate, but one financial constant remains steady, strong and reliable — a savings account at Standard Federal.

Other things may fluctuate, but your money is always making money for you at Standard Federal.

With our six different savings plans, your dreams can be realized quicker than you think. All it takes is a little guidance and perseverance.

Today is a good day to start. Come in and talk to one of our savings specialists — they know how to help. After all, we've been helping people for 65 years.

and, that's what we're all about — people.

5 1/4%

YEARLY

PASSBOOK SAVINGS

Interest Paid to the Date of Withdrawal

YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 yr.

5 3/4%

YEARLY

CERTIFICATE ACCOUNTS*

\$1,000 Or More 90 Day Maturity

YIELD INCREASES TO 6.00% on interest accumulated for 1 yr.

6 1/2%

YEARLY

CERTIFICATE ACCOUNTS*

\$1,000 Or More 1 Year Maturity

YIELD INCREASES TO 6.81% on interest accumulated for 1 yr.

6 3/4%

YEARLY

CERTIFICATE ACCOUNTS*

\$1,000 Or More 30 Month Maturity

YIELD INCREASES TO 7.02% on interest accumulated for 1 yr.

7%

YEARLY

CERTIFICATE ACCOUNTS*

\$1,000 Or More 4 Year Maturity

YIELD INCREASES TO 7.35% on interest accumulated for 1 yr.

7 1/2%

YEARLY

CERTIFICATE ACCOUNTS*

\$5,000 Or More 4 Year Maturity

YIELD INCREASES TO 7.90% on interest accumulated for 1 yr.

4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

Celebrating our 65th year
Assets over \$200,000,000.00
Reserves over \$18,000,000.00

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

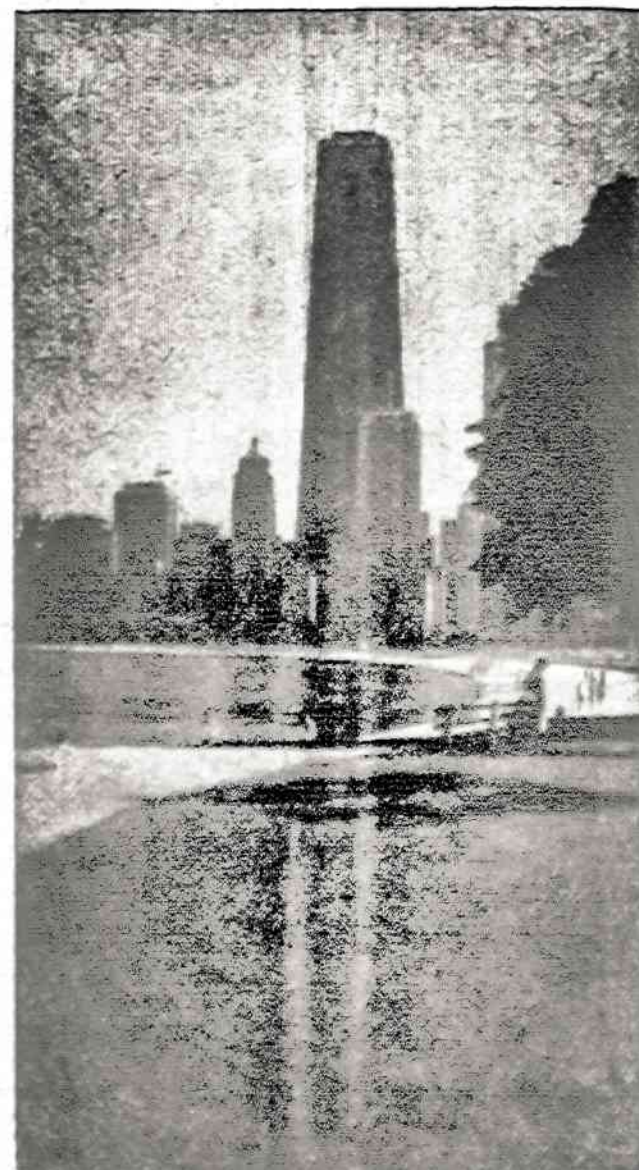
Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar
pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbų. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2%

PER ANNUM:

\$5,000.00 OR MORE

4 YEAR MATURITY

6 3/4%

\$5,000.00 OR MORE

30 MONTHS MATURITY

6 1/2%

\$2,500.00 OR MORE

1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Įsteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$8.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.
15 cents per copy.

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

trims mėnesiams \$7.50

viename mėnesiui \$3.00

Kitose JAV vietose:

metams \$22.00

pusei metų \$12.00

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

trims mėnesiams \$6.50

viename mėnesiui \$2.50

Kanadoje:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

trims mėnesiams \$7.50

viename mėnesiui \$3.00

Užsieniuose:

Metams \$25.00

pusei metų \$14.00

viename mėnesiui \$3.50

Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. Haymarket 1-6100.

Pilnais reikiama pinigų pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

ŽMOGAUS TEISĖS

SOVIETINĖJE LIETUVOJE

BRONIS KASLAS

Praeitį šeštadienio popietę Dr. Bronis Kaslas Amerikos Lietuvių Kongreso nariams skaitė paskaitą apie Žmogaus teises "tarybinėje" Lietuvoje. Paskaita sukėlė gvyvų komentarus. Spausdiname visą Dr. Kaslo paskaitos tekstą, kad kiekvienas galėtų susipažinti su jo dėstyto mąstymais.

(Tęsiuys)

Siais metais sukanka 21 metai nuo Stalino mirties, ir 56 metai nuo sovietinės sistemos įvedimo. Mes galėtume išvesti šio lėto 56 arba 21 metų liberalizmo gradacijos kreivę — skalę. Įterpkime šią skalę — gamą tarp dviejų linijų, kurios bus jos ribos. Apatinę šių linijų pavadinkime *Stalinizmu*, t. y. padėtimi kuri reikią žmogaus

lenkų būriui. Jis čia rado grupę lenkų, kuri buvo pasiūsi-kusi suruošti jam mitingą. Bet didžiausias lenkų organizacijos, lenkų spauda ir didelė lenkų dauguma buvo priešinga bet kokiam susitikimui su Gierėku. Lenkai yra labai gerai informuoti, ką Rokosovskis, Bierutas, Gomulka ir Gierėkas darė ir daro pačioje Lenkijoje. Lenkai taip pat žino, kad Gierėkas valdo Lenkiją tikrai sovietų karo jėgų ir ekonominės kontrolės pagalba. Lenkijos uostų darbininkai buvo pasiūsoję atsikratyti sovietinės sistemos ir išdegti komunistų partijos centrus visoje Lenkijoje, bet Gierėkui pavyko įtikinti Lenkijos darbininkus taip toli neiti. Jis, susitaręs su sovietų valdžia, prižadėjo uostų darbininkams įvairias koncesijas ir gąsdino prie sienų stovinčios raudonosios armijos invazija. Lenkai pabijojo rusų armijos ir sovietų policijos. Jiems atrodė, kad geriau Gierėko vedovaujama komunistų policija, negu rusiškoji čeka.

Gierėkas, sovietų karo jėgų padedamas, išsilaikė valdžioje, bet jis turi nepaprastai didelių sunkumų. Jis prižadėjo daugiau duonos darbininkams, bet tos duonos ne-užtenka. Jis prižadėjo daugiau pramonės gaminių, bet be mašinų jis nepajėgia nieko vertingesnio pagaminti. Gierėkas padarė kelias koncesijas katalikų bažnyčiai, bet jis, būdamas komunistas, tikinčiuosius persekioja. Jis prižadėjo sutvarkyti prekybos reikalus su Sovietų Sąjunga, išgauti iš jų pinigų už Rusijon siunčiamas Lenkijos gėrybes, bet rusai dar ir šiandien mažai lenkams temoka už išvežamas prekes. Už pagalbą išsilaikyti valdžioje, Gierėkas turėjo sutikti siųsti lenkų kariuomenės dalinius į Kinijos pasienį. Lenkija turi mokėti už savo dalinių transportą, maitinimą ir aprangą.

Gierėkas, patyręs, kad Chicago lenkai gali prieš jį demonstruoti, o jeigu būtų koks susirinkimas, tai išskelti jam nemalonių klausimų, jis nutarė Chicago nevažiuoti. Jis išvyks į Pittsburghą ir Houstoną, o kitas dienas pasiliks Washingtonė. Chicago Sun-Times korespondentas Thomas B. Ross šitaip rašo:

"Informuoti šaltiniai praneša, kad Amerikos lenkai yra skirtingų nuomonių dėl Lenkijos komunistų partijos vado Gierėko vizito, ir jis gali būti sutiktas prieškomunistinėmis demonstracijomis, jeigu jis vyktų į Chicago. Jis nutarė nerizikuoti ir pasirinko kitą kelią". (Chicago Sun-Times, 1974 m. spalio 1 d., 3 psl.).

Lenkijos komunistų partijos vadas drąsiai kalba, kur jo mintis paremia policijos revolveriai. Ta pati prievar-tos jėga užčiaupia galvojantiems piliečiams burnas. Amerikoje, Gierėkas neturi drąsos kalbėti ir lenkus, kurie gali ne tik paklausti nemalonių klausimų, bet gali pareikalauti atsakomybės už nepriklausomybės netekimą ir žiaurius valdymo bei gyventojų išnaudojimo metodus.

ir politinių teisių absoliutinį paneigimą. Viršutinę liniją pavadinkime padėti žmogaus ir politinių teisių įgyvendinimu. Kreivė tarp šių dviejų kraštutinių turėtų mums parodyti sovietinio režimo liberalizmo lygį. Apatinės linijos laikotar-pyje, t. y. stalinizmo laikais, tarp 1924 — 1953 metų, nei Pasternakas, nei Salzenicynas, nei Sacharovas, nei žydų emigra-cija, nei joki kontaktai su Vakarais buvo neįmanomi.

Kas liečia Lietuvą, nei Bra-zinskai, nei Kudirka, lietuvių ekskursijos į Lietuvą ar iš Lie-tuvos, nei sovietinių artistų koncertai Vakaruose, nei pa-vienių gausus lankymasis Lie-tuvoje ir iš Lietuvos Vakaruo-se ir kiti čia nesuminėti kontak-tai Stalinizmo laikotarpyje būtų buvę neįmanomi. Visi šie pa-sikeitimai tiek pačioje Sovietų Sąjungoje tiek Lietuvoje įvyko per 21 metus, 1953 — 1974 me-tų laikotarpyje.

Bet, gerbiamieji kongreso da-lyviai, nors politinė bei socia-linė evoliucija yra žmonių bendruomenės istorinis neiš-vengiamumas, tačiau kyla kla-usimas kaip toli šiame sovieti-nio liberalizmo procese yra aukštutinė šios mūsų patiekto skalės linija, būtent kokios ga-limybės Sovietinėje valstybėje yra žmogaus ir tautų teisėms įgyvendinti? Nėra šiandien jo-kių davinų ar reiškinių, kad sovietinė marksizmo teorija so-vietinėje valstybėje būtų esmi-niai pakeista, modifikuota ar-eit į bent kokias nuolaidas Vakarų spaudimui.

Tokių būdų atrodėtų, jog mūsų minėta liberalizmo kreivė šioje skalėje pramatomoje ateityje nepasieks tos ribos, kurią mes pavadiname žmo-gaus ir tautų teisių įgyvendini-mu, kaip kad mes jį supran-tame Vakaruose. Ta kreivė svyruos tarp apatinės linijos, kurią mes pavadiname *stali-nizmu* ir viršutinės linijos, tarp kurių linijų tam tikras taškas Chruščiovo buvo pavadintas "koegzistencija", o dabartinis laikui atitinkamas liberaliz-mo laipsnis vadinamas "deten-te".

Tad jei sistema išsilaikys, tas idealas, kurį mes vadiname "žmogaus teisės" arba "tautų apsisprendimo teisė" nebus pasiektas. Liberalizmo kreivė tarp viršutinės ir apatinės linijos svyruoja ir keisis, pri-klausomai nuo daugelio fakto-rių ir aplinkybių. Pirmoje ei-lėje reiktų turėti mintyje eko-nominių sąlygų įtaką sovieti-nio žmogaus mentalitetui. Eko-nominės sąlygos gerėjant po daugelio metų ištų genera-

cijų skurdo ir nepriteklių, so-vietų žmogus savaime rastų sa-votišką pasitenkinimą pasiek-tame medžiaginiame gerbūvyje, kas sovietų valdžioje ga-lėtų sukelti tam tikro saugu-mo jausmą.

Bet, istorija mums aiškiai ro-do, kad medžiaginio gerbūvio pakilimas neužtikrina politi-tinės ideologijos pastovumo bei tęstinumo. Ekonominių sąly-gų pagerėjimas paprastai su-daro sąlygas žmonių laisves-niam mintijimui, kurs nebus suderinamas su Sovietine dog-madine valstybės teorija.

Ekonominių sąlygų pagerėji-mas Sovietų Sąjungoje yra ga-realistinė galimybė. Sovietų mokslo ir technikos lygis suda-ro tam reikiamas sąlygas. So-vietų ekonominių negalavimų akcentavimas mūsų spaudoje ir mūsų veiksmų politinėje li-teratūroje neturėtų figūruoti kaip mūsų priešsovietinio nu-sistatymo kriterijumas bei grin-dimas, nes ekonominiai padė-tiniai Sovietų kraštuose pagerė-ja, mes prarastume savo mo-tivacijos pagrindą.

As norėčiau čia primygtinai pabrėžti, kad mes esame prieš šią sistemą ne dėl jos ekonomi-nių defektų. Mūsų ir sovietinio žmogaus motyvai yra svarbes-nio ir aukštesnio pobūdžio. Mes tikime, jog lietuvis bus lygiai priešsovietinis net ir tada, jei sistema jam duotų net ir pilną ekonominį gerbūvį. Mūsų aukš-čiausias tikslas yra tautos poli-tinė laisvė, kuri negali ir ne-bus paaukota ar iškeista į bent kokią medžiaginę gerovę. Šis lietuvių idealas sovietinei val-sytybei nėra priimtinas ir jo įgy-vendinti ji niekad lietuviams neleis. Čia yra mūsų esminis nesutarimas ir konfliktas su sovietine santvarka.

Atoslūgis, detente arba libe-ralėjimas Sovietų Sąjungoje ga-li būti kiek suintensyvintas taip pat ir dėl išorinių spaudimų. Sovietinė vyriausybė politinį spaudimą laviruoja, atsižvel-gdama taip pat ir į užsienio nuo-taika. Bet tomis užsienio nuo-taikomis negalima pilnai pasi-mitikėti, nes jos yra pragmatiš-kos ir supolitintos. Australijos ir Naujosios Zelandijos pripa-žinimai tą aiškiai rodo. Šioje srityje masės emigrantų iš pa-vertų kraštų turėtų suvaidinti didelį vaidmenį. Jei emigraci-ja savo akcija sustabdytų, so-vietų federacijos tautos būtų suduotas skaudus smūgis jų ko-voje dėl politinės laisvės.

Tad, gerbiamieji kongreso dalyviai, mano išvedžiojimų tezė yra, kad žmogaus ir tautų laisvės bei teisių skalės viršuti-po daugelio metų ištų genera-

nebus niekad pasiekta ir nei-žmogaus nei tautų politinės tei-sės nebus leidžiamos. Bet jei taip, tada kas lieka mums da-ryti? "What is to be done?" Le-nino garsųjį klausimą pavar-tojant.

Bet šis klausimas nėra mano šios dienos tema, nes aš buvau Tarybos paprašytas kalbėti tik žmogaus teisių klausimu. Bet, gerbiamieji, kalbėti apie žmo-gaus teises Lietuvoje, teisės, kurių, mes visi žinome, nėra, atrodo, būtų beprasmiškas da-lykas. Amerikos Lietuvių, Ame-rikos piliečių. Kongresas poli-tiniams Lietuvos reikalams, at-rodo turėtų svarstyti politinės akcijos klausimus.

Nors aš ir nesu politikas, o tik kuklus kolegijos profeso-rius, pakviestas svečio teisėms kalbėti apie žmogaus teises, vis dėlto pasiimu sau atsakomybę patiekti vieną kitą būdą, ku-riais mes galėtume kiek nors lemti mano minėtos sovietų li-beralizmo kreivės kilmą. (Sa-kau, ne žmogaus ir tautų tei-sių įgyvendinimo, nes tas yra neįmanoma, bet lietuvių bui-ties palengvinimo srityje). Čia norėčiau pabrėžti, kad mums yra gyvybiniai svarbu ne tiek žmogaus kaip tokio buities pa-lengvinimas, bet žmogaus kaip lietuvių išsaugojimas. Mūsų tikslas ir mūsų veiklos objektas yra Lietuvos lietuvis. Tad ir savo akciją turime kreipti žmo-gaus lietuvių kryptimi. Jei Lie-tuvoje nebus žmogaus lietuvių, mūsų čia Amerikoje-veikimas neturės jokios prasmės. Mums nėra priimtinas net ir demokra-tiškiausias, liberališkiausias, re-ligingiausias, bei patriotiškia-sias rusas Lietuvoje.

Čia, gerbiamieji, yra išimti-nai tautinio išlikimo ir tauti-nio išsigelbėjimo reikalas. Ist-orijos momentas yra begali-niai svarbus tautiniu atžvilgiu ir todėl yra gyvybiniai svarbu, kad kokia Lietuva bebūtų, bet tik ji išliktų lietuviška. Jei mes sutinkame, kad tai yra mūsų tautinės gyvybės klausimas, tada, atrodo, jog tautos gyvybės sumetimais visos priemonės yra geros ir priimtinos.

Turime turėti mintyje, kad Rusija visomis priemonėmis greitis integravimo ir asim-i-liavimo tempą. Mes iš savo pusės užsienyje turėsime suin-tensyvinti savo pastangas visais kanalais šias Rusijos pastan-gas sulėtinti ir neutralizuoti.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KŲKVIENO

L I E T U V I O

DRAUGAS IR BIČIULIS

KAS ATPLĖSĖ KLAIPĖDĄ NUO LIETUVOS

1939 m. kovo 22 d. dokumentai

24

Visą nepriklausomybės laiką estai bi-jojo rusų invazijos. Estijos vyriausybės manymu, viena Vokietija ją tegalėjo nuo tokio pavojaus apsaugoti, nors jos spau-da ir visuomenė, panašiai kaip ir Lenkijos, savo vyriausybę dėl draugystės su Vokie-tija dažnai kritikavo. Iš visų trijų Pabalti-jo valstybių, Estija anksčiau ir daugiausiai pasidavė Reicho įtakai. Deja, toks meili-kavimas jos neapsaugojo nuo 1939. 8. 23. Ribbentropo — Stalino sutarties, kurioje naciai savo estiškojį draugą lengva širdimi išdavė bolševikams.

21. 1939-TI METAI

Ir taip atėjo 1939-ti, įvykių ir nuotykių pilni metai, pastūmė Europą arčiau be-dugnės.

1. Nustatomas Klaipėdos atplėšimo laikas

Iš pačios metų pradžios, sausio 3 d. yra Grundherro asmeniškai laiškas Zechlinui (Grundherras ir Zechlinas buvo asmeniškai draugai). Iš laiško sužinome, kad, kuomet Dr. Neumannas buvo Berlyne, Ribbentropas ir Neumannas buvo Hitlerio priimti. Audiencijoje, trukusioj 40 minučių, Hitle-

ris pažadėjęs "reikalą" (suprask Klaipė-dos prijungimą) sutvarkyti 1939 bėgyje. Pageldautas "įvykiu" laikas esąs kovo mėn. antroji, ar balandžio pirmoji pusė. Iki tol reikia vengti viešos krizės. Laiškas yra pirmas dokumentas, parodąs, kad jau 1938 m. gruodžio bėgyje Hitleris nustatė laiką, kuomet jis mano Klaipėdą atsiimti. (Aktai, p. 420 — 422).

2. Lenkai pas Hitlerį

Vokiečių — lenkų draugystė tęsėsi iki 1939. 1. 5. Tuomet Lenkijos UR ministeris, pulkininkas Beckas, lydimas Lenkijos at-stovo Berlyne Lipskio ir grafo Liubienskio, Berchtesgadene lankė Vokietijos kanclerį Hitlerį. Ten Hitleris jiems pusantros va-landos dėtė, kad Vokietija reikalauja Dancigo ir eksteritorialinės autostrados bei geležinkelio linijos per koridorį, kad nekludomi galėtų susisiekti su Rytprū-siais (Aktai, p. 127 — 134).

Būdinga, kad Hitleris Klaipėdą tepami-nėjo trumpai, prabėgom. Jo informacijai parengtose promemoriuose žymima, kad reiktų lenkams duoti suprasti, kad Vo-kietija negalinti pripažinti kokių nors ypatingų lenkiškų interesų Lietuvoje.

(Falls Beck die litauische Frage als solche ansheiden sollte, wird ihm ange-deutet werden, dass wir Sonderinteressen Polens in Litauen nicht anerkennen kön-nen. Aktai, p. 421.).

Lenkijos vyriausybė padėiusi vokiečiams sumenkinti Tautų Sąjungos kolektyvinį

saugumą ir sudraskyti Čeko — Slovakija, iki tol netikėjusi, kad vokiečiai drįstų pa-liesti tokią galingą Lenkijos valstybę, buvo Hitlerio pareiškimo gerokai pritrėnkta. Kuomet Vokietija atplėšė Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos, Lenkijos vyriausybė dar ty-lėjo, bet Seime ir Senate Lietuvai buvo pa-reikšta gyvo užuojauta. Lenkijos spauda piktai pasisakė prieš Vokietiją ir neslėpė simpatijų Lietuvai. Bet visų labiausiai Klaipėdos atplėšimas sujudino lenkų vi-suomenę ir padidino jos spaudimą vyriaus-ybei, kuri buvo priversta keisti užsienio politiką ir suprasti, kad jos bičiuliavimas su nacių Vokietija buvo klaidingas.

3. Naujasis Lietuvos atstovas, pulk. Škirpa Vokietijos URM

Dr. Jurgis Saulys, nuo 1931 metų išbu-vęs Lietuvos atstovu Berlyne, 1938. 12. 12 iš-tų pareigų pasitraukė. Lietuvos vyriaus-ybė skyrė jo pakeičiui pulk. Kazį Škirpą, prieš tai buvusį Lietuvos karo atašė Varšuvoje.

Valstybės sekretorius Weizsäckeris pa-liko 1939. 1. 25 datuotus užrašus, kuriuose jis aprašo Lietuvos atstovo atsilankymą. Iš jų matosi, kad Škirpa gana tvirtai pareiškė, kad Lietuva išpildžiusi visus vokiečių 1938. 3. 25. Sauliui įteiktus skundus ir rei-kalavimus ir kad dabar jau būtų laikas apie tai pranešti viešumai.

"Jai", Weizsäckeris rašo, "aš atstovui atsakiau, kad tie reikalai man yra gerai žinomi. Mes niekada nepareiškėme, kad anas 11 punktų sąrašas apėmęs visus skun-

dus. Ir šiandien Klaipėdos vokiečiai tebe-turi visą eilę skundų. Taip, pavyzdžiui, daugiau negu pusė buvusių saugumo poli-cijos valdininkų tebėra, nors ir kitose pa-reigose, Klaipėdos krašte. Lietuviškų pu-siau valdiškų bendrovių favorizavimas, įsikišimai į ūkiškus reikalus, elgimasis Klaipėdos vokiečiais Lietuvos kariuome-nėje, filmų cenzūra ir panašūs reiškiniai esą priežastimi, kad atmosfera toli dar nėra apvalyta.

Tada, "Weizsäckeris toliau rašo, "aš pasileidau į praeitį: Pusantrą dešimtmetį Lietuvos vyriausybė mindė klaipėdiečius kojomis ir darė Reichui visus tik įmanomus sunkumus. Todėl vokiečių pasipiktinimas yra teisėtas ir gilus. Kaip gali Lietuvos vy-riausybė būti nuomonės, kad nuotaika jau esanti apvalyta, kuomet Lietuva vos pradė-tai senas klaidas taisyti. Baigdamas at-slovui (pulk. Škirpai) pareiškiau, kad bū-tų per anksti patenkinti jo pageidavimą, paskelbti viešumai santykių pagerėjimą" (Aktai, psl. 426 7).

4. Lietuva ieško pagalbos

Kuomet visos aplinkybės teigė, kad Vo-kietija rengiasi okupuoti Klaipėdą, Lie-tuvos vyriausybė kreipėsi į Klaipėdos kon-vencijos signatarus (Angliją, Prancūziją, Italiją ir Japoniją) klausimu, ką jie dary-tų, jei Trejysis Reichas vykdytų Klaipėdos krašto militarinį užėmimą. Atsakymai bu-vo neigiami, ir nei vienas Tautų Sąjungos kolektyvinės saugumo sistemos narys ne-

norėjo pyktis su naciais dėl Klaipėdos. Šis žingsnis ir vėl paliduoja, kad Lietuva no-rėjo su Vokietija geruose santykiuose gy-venti, bet kartu išlaikyti Klaipėdą Lietu-vos apimtyje. (Aktai, p. 434).

5. TRYS ATKIRČIAI

1. Dėl "mirusių" vokiškų kultūrinių organizacijų Klaipėdos krašte

Klaipėdos vokiečiai ir vokietininkai per visus laikus stengėsi įtaigoti, kad karo sto-vis numarinės vokiškąjį organizacinį gyve-nimą. Deja, jie tai, tenusako bendrais žo-džiais. Jie neduoda jokių faktų, neišvar-dina nė vienos kultūrinės organizacijos, ku-ri būtų uždaryta.

Kodėl?

Jie niekur ir niekuomet negali įrodyti, kad komendantas būtų uždraudęs kokią nors vokišką kultūrinę organizaciją. To nebuvo! Jų įtaigojimai tėra kreivi padėties perstatymai.

Teisybė yra, kad karo stovio metu nė viena vokiečių kultūrinė organizacija ne-buvo uždaryta. Net pusiau militarinei Schutzengildei (vokiečių šaulių sąjungai) buvo leista veikti. Teigimas, kad vokiečių kultūrinis gyvenimas buvęs prispauštas, arba net, kaip Vokietijos kreivai infor-muoti diplomatai teigdavo — numarintas — yra grynas, šantažo tikslams panaudo-tas prasimanymas.

(Bus daugiau)

ARGENTINOS VALDŽIA ĮSAKĖ PALEISTI VERGUS

— Ką galėtumėte pasakyti apie senus Comodoro gyvenimo laikus? — paklausė žurnalistas Juarez lakūno Kazimiero Šlapelio.

— Atsimenu, kad tais laikais čia išsikėlė iš Afrikos atbėgę bojeriai, kolonistai atvyko čia su savo juodais vergais. Argentinos vyriausybė tuojau įsakė vergus išlaisvinti.

— Taip pat prisimenu vieną labai didelį streiką, vykusį 1918-ais metais. Streikas prasidėjo trečiam kilometre, kur tais laikais buvo ne IPF (tarptautinė žibalo federacija, bet vadinosi Valstybinis žibalo Naudojimas, kuris pasibaigė visuotiniu streiku. Į Rivadavia atvyko vienas šarvuotas karo laivas ir antras laivas, kurį naktimis apšviestavo galingais reflektoriais.

Valstybinės žibalo Naudojimo bendrovės administratorius vadinosi Sol, o pirmas jo var-

das buvo įpintas į dainą, kurią penki tūkstančiai streikuojančių žingsniuodami dainavo. Man teko tą eiseną matyti.

ASTUONIOS DARBO VALANDOS

— Ar atsimenate tą dainą? — Taip atsimenu. Eisenos priešakyje einantieji vadovai dainavo žodžius, o visa eisenai pritarė lengvai atnešamais žodžiais. Dainavo šitaip:

— Jau beveik mėnuo, kai tęsiasi šis visuotinis streikas... O žingsniuojanti eiseną pridėdavo:

— Ai, ai, ai, šis visuotinis streikas...

Daina:

— Todėl, kad šie kapitalistai nori mus užpulti...

Priedas:

— Ai, ai, ai, nori mus užpulti...

Nenorime tikėti, kad administratorius...

Ai, ai, ai, kad administratorius...

Nors ir vadinosi Sol, bet buvo išdavikas...

Ai, ai, ai, buvo išdavikas... (Sol ispaniškai vadinasi saulė).

Išleikite rašte prašė astuonių darbo valandų...

Ai, ai, ai astuonių darbo valandų...

Jeigu mums jų neduos, tai siųsim juos po vėlinių...

Ai, ai, ai, siųsim po vėlinių...

— Ar ir tamsta dalyvavai streike?

Arnold Palmer, garsus golfo lošėjas, šiemet vadovauja March of Dimes aukų rinkimui. Poster Child yra išrinkta akia gimusi mergaitė Jamie, 8 metų. Palmer jai "parodo" golfo sviedinį.

— Ne, nes aš buvau savininkas. Teisingiau pasakius, dirbau savo sąskaiton, turėjau taksi. Man tai buvo labai naudinga, nes tuo metu neveikė geležinkelis. Streike nedalyvavau, bet jam pritariau, nes reikalingi man atrodė teisingi. Todėl jie ir laimėjo. Tais laikais žmonės dirbo nuo saulės patekėjimo iki nusileidimo, o diena yra labai ilga. Astuonios valandos buvo teisingas reikalavimas.

— Ar apsimokėjo tais laikais turėti taksį?

— Aš imdavau 70 pesų nuo kiekvieno keleivio, vykstančio iš Sarmiento į Comodoro. Ir niekad nesileisdavau kelionėn, kol neturėdavau septynių keleivių...

— Ką atsimenate apie vietos gyventojus, jų papročius? Ar esate kada dalyvavęs Camarucos šventėje?

— Visa tai, ką matėme kelionėje į čia, atkreipė mūsų visų dėmesį. Iki Comodoro plaukė laivai, naudoti valstybiniam transportui ir vadinosi "Gegužės Pirmoji". Kelionė užtruko kelias savaites, nes laivas dažnai sustodavo. Atsimenu, kad tame laive vežė kalinius į Ušuaio kalėjimą. Kaliniai skuto bulves ir padėjo dirbti virtuvės darbus. Comodoro uoste mus laukė mūsų senelis su keturių ratų vežimu. Tuo vežimu važiuovome šešias dienas, kol pasiekėme Ganyklų Koloniją.

Netoli Sarmiento mažiausiai buvo trys gentys. Jie buvo nepaprastai geri žmonės. Jie mums paskolindavo arklis, o mano motina ūkininkė moterims siūdavo drabužius. Daugelis jau dėdavo civilizuoti žmonių drabužius, bet daugelis dar naudojo vadinamąją čamala, kuris buvo panašus į skarą, užsegamą sidabrine sagė.

Kiek tai liečia Camarucos, tai atsimenu, kad jie susirinkdavo kartą į metus atlikti apeigų, kuriose būdavo prašoma gerų metų ir lietaus. Šventė tęsėsi apie šešias dienas, ir ją suaukdavo visos genties vadai.

Paimdavo, atsimenu, kumeliuką, ir berniukai jį laikydavo, kad pats vyriausias jį pakautų. Jį pildavo labai aštriu peiliu po mentimi ir ištraukdavo gyvą gyvulio širdį. Tuoju duodavo po gabalėlį širdies kiekvienam genties nariui. Šias apeigas atliko rytė, vos saulei patekėjus. Kada buvo atliekamos aukos apeigos, tai visa gentis tyliai stovėdavo, tarytum žiūrėdami į žvaigždę.

Taip pat šokdavo apie sukurta ugnį judindami savo plunksnomis kaitytis galvas. Šokis vadinosi Lonko — Meo. Lonko vadinosi galva, o meo — judesys. Kai vyrai šokdavo, tai moterys sustojusios gana arti, sėdėdamos šonus, dainuo-

davo kažką panašaus į kelė — kelė — kelė. Taip pat patraukdavo ir degtinės, ir dažnai susimušdavo, lonkome juodavo. Kitaip sakant, pasigriebdavo galvą, bet niekad neįvykdavo didelių muštynių, nes moterys vyrus išskirdavo.

(Bus daugiau)

Kukuruzo ir soja dar labiau brangs

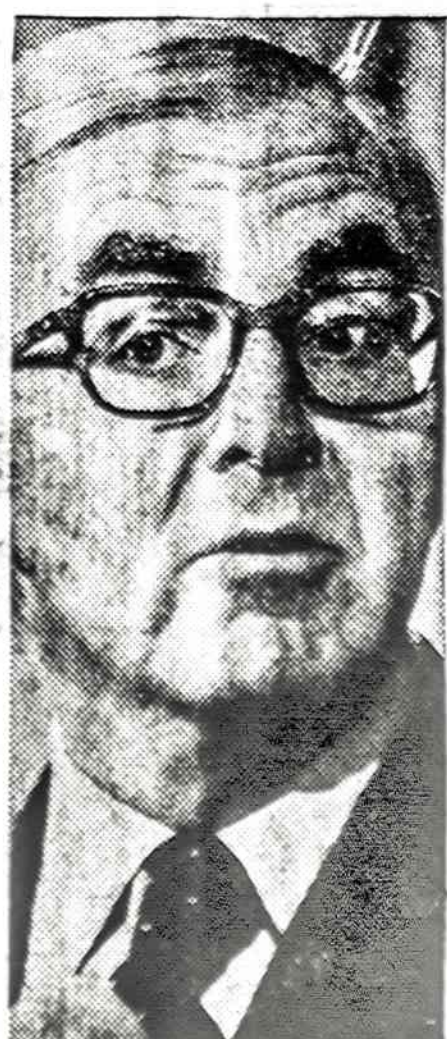
Rudens pirmąją naktį šiaurinėje ir vidurinėje Ilinojaus dalyse užklupo šalčiai iki 30, vietomis net 20 laipsnių aukščiau nulio, smarkiai pakenkė kukuruzo ir sojos pupelių derliams. Bendrai, ūkininkams šie metai buvo blogi: liūsys ir potvyniai pavasarį, suvelnė sėja; sausra per vasarą ir šalčiai vasaros pabaigoje, kai pirmosios šalnos normaliai turi prasidėti tik nuo spalio vidurio. Rezultate kukuruzo derlius numatomas 11 nuosimčių mažesnis negu buvo tikėtasi, o sojos — 16 nuosimčių mažesnis.

Prieš rugsėjo 21-22 d. šalčius buvo apskaičiuota, kad Kukuruzo derlius sieks 4,994,780,000 bušelių, o sojos 1,315,792,000 bušelių. Kokie bus skaičiai po šalų, dar neatspėjama, bet kainos tuč tuojau pakeltos bušeliui sojos 20 centais, o kukuruzo — 10 centais.

Sudėgė 7-ni žmonės

Praeitą sekmadienio naktį nuomojamų butų ir kambarių 4 aukštų mūriniame name, 2516 S. Blue Island, staiga kilusiu gaisru žuvo 7-ni žmonės. Keli žmonės išsigelbėjo išokdami pro langus. Keli apdege žmonės nugabenti į St. Anthony ligoninę. Gaisras prasidėjęs laiptų apačioje ir persimetęs į 2 aukštą greit išsiplėtė. Ugniagesiai ir policija įtaria, kad buvo padegimas.

Pirmadienio rytą anksti 12 žmonių nugabenta į Jackson Parko ligoninę: jie apsirgo nuo dūmų gaisru kilus 3 aukštų name prie 7251 S. Bennett Ave.

Kunigas John McLaughlin, dirbęs Baltuosiuose Rūmuose, dabar, Nixonui pasitraukus, turi ieškoti kito darbo.

HELP WANTED — MALE Darbininkų Reikia

MACHINE REPAIR MECHANIC

Company desires a man with experience in repairing and maintaining production machinery. Pay scale based on experience and ability.

LIBERAL BENEFITS

Call Mr. CURTIN,
PLANT ENGINEER,

247-5600
FOR APPOINTMENT

DRAFTSMAN

Wanted to assist in preparation of conveyor and separator installation drawings.

CHEMAPER MAGNETICS, INC.
620-7200

1001 NORTH DU PAGE AVE.
LOMBARD

MISCELLANEOUS Įvairūs Dalykai

BALTIC APARTMENTS CONDOMINIUMS

St. Petersburg Beach, Fla. 33706 1 ir 2 ju miegamųjų butai — gražūs, modernūs ir patogūs. Arti paplūdimio, krautuvinių ir susisiekimo. Mažas pastatas, mažos išlaikymo išlaidos. Suaukusiemis, be naminių gyvuliukų. Brokeriai kviečiami. \$24,500 ir aukščiau. Telef. 813 — 360-8766

RENTING IN GENERAL Nuomos

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS SU VIRTUVE vienam suaugusiam asmeniui. Tel. 776-3727 arba CA 5-4995.

ISNUOMOJAMAS 4 KAMBARIU BUTAS su baldais Brighton Parke viename asmeniui. Tel. 927-2597.

OSCO vaistų knygelė su receptų kainomis

OSCO vaistų kompanija per savo vaistines Chicagoje ir kitur dalina nemokamai 72 puslapių knygelę, kurioje surašytos kainos 95 nuosimčių receptų, kurie yra išrašomi ir išpildomi šios kompanijos vaistinėse Chicagoje ir kituose miestuose. OSCO turi 205 vaistines septyniolikoje valstijų. Knygelėje be to yra 30 puslapių sveikatos ir saugumo klausimais. OSCO astuoniose valstijose buvo apskusta teismu už vaistų ir receptų kainų skelbimą, kadangi tai valstijų farmacijos įstatuose yra pravedusios bilius, kuriais draudžiama kainas skelbti.

TRUMPAI

— Romas Kinka, lietuvių kalbos kursų suaugusiems lektorius Southwest kolegijoje, reiskiasi taip pat Chicago lietuvių veikloje, ypatingai dalyvaudamas 2-jo Kaimo teatrinių grupės pastatymuose. Kursai prasidės spalio 11 d. ir bus penktadienių vakarais dviejose grupėse: pradedančių ir pažengusių arba pradėjusių tokių nemokantiems lietuvių kalbos kursų praeitais metais.

— Tolių Šlutas, LTV vedėjas, rodė savo gamybos filmą per Koperniko minėjimo iškilmes praėjusį šeštadienį Adler planetariume. Minėjime dalyvavo Amerikos lietuvių veikėjas Al Vaitis.

— Povilas Ridikas iš Universal Taupymo b-vės išrinktas Illinois Lietuvių Taupymo Bendrovės S-gos pirmininku; Martin Napoli iš Šv. Antano b-vės, ir dr. R. Bartz iš Chicago Taupymo b-vės išrinkti vicepirmininkais, Jonas G. Evans iš Midland b-vės išrinktas įžidinku, Eugenijus Pietkiewicz iš Crane b-vės — teisių patarėju. Sąjungos ilgametė sekretorė yra Frances Sadauskaitė — Buczek. Naujoji valdyba įvesdinta į pareigas Ridge Country klube praėjusį šeštadienį.

— Hamiltono Jaunimo Centre spalio 13 d. atidaroma vietos lietuvių dailininkų darbų paroda. Jį tęsis visą ilgąjį Kanados Darbo dienos savaitgalį. Tuo laiku ten bus ir kitokie įvairumai bei vaisės ir kokieilal.

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAI

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DEIDELIS SKLYPAS, 5 kamb. būgallow, 63 ir Whipple. Retas pirkinyš nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Park. Puiki progą lietuviai.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878

2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

MARQUETTE PARK — BY OWNER 2 story brick home 6 rooms each. 2 car brick garage. 1st floor with refrigerator, stove and carpeting. Call 434-2426.

TAVERN AND BUILDING FOR SALE BY OWNER. Dining room, hall, extra lot. Tel. 927-0027.

— Aldona ir Vincas Kačinskai dalyvaus kartu su steigiamos gamybinės b-vės dainininku Christian Anti-Communist Crusade ruošiamuose pietuose spalio 9d. Holiday Inn viešbutyje, Hillside, Ill. Taip pat dalyvaus jų dukterė Danutė, YAF narė, neseniai baigusi matematikos studijas bakalauro laipsniu. Po pietų kalbės CACC pirm. ir prieškomunistinių seminarų rengėjas dr. Fred C. Schwarz.

♦ Į Naujienas dažnai kreipiasi lietuvių kilmės asmenys teiraudamiesi apie galimybes ir priemones išmokyti lietuviškai. Chicagoje dabar tam yra atsiradusi ypatinga progą ir galimybė, nes Southwest kolegija pradeda tokių kursų spalio 11 d. Apie juos Naujienose yra atskiras pranešimas anglų kalba. Skaitytojai prašomi pranešti suinteresuotiems ar galimai suinteresuotiems asmenims. Naujienos (Pr).

♦ Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos nekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietiais yra patriotinis aktas, paliekant su jais konfrontaciją pavertęsiems... Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti Lietuvos okupacijos tolerantų ir palikti įvairių tipų bendradarbiavimą visiškoje laisvėje. Todėl šio pasimetimo ir iliuzijų politinio Napoleo iš Šv. Antano b-vės, būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio jubiliejiniais metais padvigubinti skaitytojus. (Pr).

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

PERKANT SAU PASTOGĘ

10 BUTŲ MŪRAS ir 2/3 auto mūro garažas. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. Virš \$17,000 metams pajamų. Pirkėjui su 24 tūkstanciais galima paskola.

4 1/2 KAMBARIŲ 15 m. modernus mūras. Platus lotas. Laisvas užimti. Marquette Park. \$22,500.

2 BUTŲ MŪRAS. Mūro garažas. 50 nėdų lotas. Puikus namas. Graži apylinkė. 67-ta ir Kedzie. \$37,500.

4 1/2 KAMBARIŲ 16 m. mūras ir garažas. Našlė atiduoda už \$15,000.

2 BUTŲ MŪRAS ir 3 kambariai bėnsmante, garažas, arti mūsų ofiso. \$28,500.

LIUKSUS 2 BUTŲ MŪRAS, 2 po 6, atskiri šildymai. Mūro garažas. Blokas nuo parko. Kaina apžūrėjus ir pasitarus.

6 KAMBARIŲ MŪRAS arti 71-mos ir parko. Platus lotas. Garažas. — \$17,500.

5 KAMBARIŲ CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas. 50' lotas. 2 auto garažas. Turim raktą. Arti mūsų. \$23,000.

2 BUTŲ MEDŽIŲ 1 1/2 aukšto namas. 50' lotas. Naujas gazu šildymas. Garažas. Marquette Park. \$15,500.

ISNUOMOTAS 2 BUTŲ MŪRAS — 2 po 5. Atskiri gazu šildymai. 2 bloki nuo Marquette parko. Reikia savininko. \$26,600.

PUIKUS MŪRO NAMAS ant plataus loto. 2 butai. Gražūs 6 kambarių viršų ir 3 kambarių butas sausam beismante. Garažas. Arti parko. \$21,900.

VALDIS
REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS. ĮVAIKŲ DRAUDIMAI. NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRATIS

BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irenigiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuoju.

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE.

Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto dromi ir liudijimai vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

D. M. ESIO

62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$104 metams automobilio liabilitą apdraudimas.

— Kreiptis: A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE.

523-8775

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.

Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobilių išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininku.

Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.

TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA
BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(istaigos) ir
677-8489
(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJINIOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, geriant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJINIOMS tvirtai stovi ir kovoją už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliotniais.

NAUJINIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendrusius darbus bei tikslus.

NAUJINIENOS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą žiaūs pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienos yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų progą skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos šeimijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalo renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusei metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, viename mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, viename mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJINIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinio vajaus progą paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus progą prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS _____